ეროვნული ბიბლიოთეკა

სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტია

166

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კვირა, 16 ივნისი 1918 წ.

ერთობა

ფასი 40 კაპ.

გაზეთის ფასი: 1 თვით 9 მანეთი ცალკე ნომერი ყველგან 40 კაპ. განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი—1 მან. სამგლოვიარო განცხადება 15 მან. საჩქარო განცხადება უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს დილის 12 ს. ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მოწერა მიიღება [illegible] Тифлисъ, [illegible] ящ. 199. Редакція „Эртоба". [illegible] Тифлисъ. Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 123 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 123

ღრმად დამწუხრებული დედა მართა, მამა კოწია (კონსტანტინე), ძმები: ვარდენ, გიორგი (ნარიმან), რაფიელ და ეპოლიტე შარაშიძეები აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და მეგობრებს, რომ 12 ივნისს თათრებთან ბრძოლის დროს მდ. ხრამთან მოკლულ იქმნა თფილისის წითელ გვარდიის არტილერიის უფროსი

ვალერიანე (ვალიკო) კონსტანტინეს ძე შარაშიძე.

მიცვალებულს გამოასვენებენ დღეს 2 საათზე სასახლიდან თფილისის სადგურზე ხ. სუფსაში წასასვენებლად. 2—2

ქ. თფილისის წითელი გვარდიის არტილერისტები ღრმა მწუხარებით აცნობებენ ამხანაგებს, ნათესავთ და ნაცნობებს, რომ 12 ივნისს კაშალ სერალის ბრძოლაში გმირულად დაიღუპენ ჩვენი ძვირფასი ამხანაგი არტილერიის უფროსი

ვალერიან კონსტანტინეს ძე შარაშიძე

და 13 ივნისს არტილერიის დამზვერავი რაზმის უფროსი ამხანაგი

იოაკიმ გიორგის ძე ანდღულაძე,

რომლების გამოსვენება მოხდება დღეს, შაბათს ორ საათზე № 41 ლაზარეთიდან (პეტრე დიდის ქუჩა) თფილისის სადგურზე და იქიდან სამშობლოში—სუფსაში. (2—2)

ქალაქ თფილისის სადგურის წეს-რიგის დამცველი აღმასრულებელი კომისია აუწყებს ამხანაგებს და საზოგადოებას რომ 12 ივნისს, კაშალ-სარალის ბრძოლაში გმირულად დაიღუპა ჩვენი ძვირფასი ამხანაგი

ვალერიან კონსტანტინეს ძე შარაშიძე,

რომლის ცხედარი გამოსვენებულ იქნება დღეს, შაბათს, 2 საათზე № 41 ლაზარეთიდან (პეტრე დიდის ქუჩა) სადგურზე, საიდანაც გაასვენებენ თავის სამშობლოში—სუფსაში. (2—2)

დაბა ბორჯომში გარდაიცვალა ძვირფასი ამხანაგი

მიხეილ დიმიტრის ძე თოფურიძე,

რასაც მწუხარებით აუწყებენ ამხანაგთ და ნაცნობთ ამიერ-კავკასიის რკ. გზის მთავარ სამმართველოს მისი თანამოსამსახურენი. მიცვალებულს გამოასვენებენ ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიიდან, დღეს 16 ივნისს, დაკრძალვა წმ. ნინოს სასაფლაოზე.

ღრმად დამწუხრებული მეუღლე ფეოდოსია, შვილები: მელიტონი, გიორგი, გრიგოლი და სალომე კალანდაძეები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ ძვირფასი

სერგიოზ გიორგის ძე კალანდაძის

გარდაცვალებას, რომლის დაკრძალვა მოხდება კვირას 16 ივნისს.

ღრმად დამწუხრებულნი და ნინა ლუკას ასული და სიძე ვალერიანე გიორგის ძე თხილავები გულითადი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ 24 მაისს აწყურის ბრძოლაში გმირულად დაიღუპა ბათუმის პარტიზანული ბატალიონის უფროსი კაპიტანი

ალექსი ლუკას ძე მელუა,

რომელსაც სადგურ ბორჯომიდან 13 ივნისს გაასვენებენ ს. ბაღდადში (გურია) დასაფლავება მოხდება იმავე სოფელში კვირას, 16 ივნისს.

ნავთლუღის წითელ-გვარდიელების შტაბი მწუხარებით აუწყებს ამხანაგებს და ნაცნობთ ძვირფას ამხანაგის

პავლე ვასილის ძე აბაშიძის

ტრაგიკულად გარდაცვალებას. ცხედარს წაასვენებენ სამშობლოში სად. ბელაგორში. დრო და დღე ცალკე გამოცხადდება გასვენებისა.

1918 წლ. 1 ლ ივნისიდან ქ. თფილისში გაიხსნა კერძო

რუსული საშუალო სკოლა
ი. ფ. პალმოვის ხელმძღვანელობით.

სწავლება—რუსულ ენაზე. სკოლა შესდგება: ერთი საანბანო, ორი მოსამზადებელი და რვა ძირეული კლასისაგან,—მოწაფეებს ამზადებს რუსულ უმაღლეს სასწავლებელში მისაღებათ. მე-7 და მე 8 კლასს აქვს ორი განყოფილება: ჰუმანიტარული (რუსული სავაჟო გიმნაზიის კურსით) და რეალური (რეალურ სასწავლებლის კურსით).

საკლასო მეცადინეობა დილაობით, პრაქტიკული მუშაობა საღამოთი. მიიღებიან სამოსწავლო ჰასაკის პირები განურჩევლად სქესისა, ეროვნებისა და სარწმუნოებისა.

უეგზამენოთ მიიღებიან: მე 5 კლასში—რომელთაც დაუსრულებიათ პირველ დაწყებითი უმაღლესი სასწავლებელი და [illegible] კლასში, რომელთაც დაუსრულებიათ დაბალი პირველ-დაწყებითი სასწავლებელი. დანარჩენ კლასებში მიიღებიან გამოცდით ან და შესაფერი მოწმობის წარდგენის შემდეგ.

ეგზამენები დაიწყება 15 ივნისიდან.

თხოვნების მიღება (ყველა კლასებისათვის) და პირობების გაგება შეიძლება ყოველ-დღე (კვირა-უქმე დღეებშიაც) დილის 10 საათ.—1 საათამდე და საღ. 6—8 საათზე.

გოლოვინის ქ. № 8 (მეორე სართული). ტელეფონი 18—85 და 19—61. (4—2)

სამოქალაქო ომის მოციქულები

რევოლიუცია კლასთა ბრძოლაა და როგორც ასეთი, ის სამოქალაქო ომის ნიშნებსაც ატარებს.

მაგრამ როცა არსებული წყობილება საზოგადოებრივ განვითარების წინ ეღობება, მაშინ ხალხის დიდი უმრავლესობა იღებს მონაწილეობას რევოლიუციაში და თუმცა ძალა-უფლების ხელში ჩაგდება ხდება ძალდატანებით, სამოქალაქო ომი ისპობა და გამარჯვებული უმრავლესობა საზოგადოებრივ ცხოვრების მოწყობას იწყებს ახალ გეზით. ასეთ პირობებში უმცირესობას მხოლოდ შემთხვევითის ძალებით შეუძლია გაბატონება, მაგრამ ეს იქნება ბატონობა უმცირესობის უმრავლესობაზე და რადგან უმრავლესობა ვერ შეურიგდება უმცირესობის ბატონობას, ანარქია აუცილებელი ხდება. იწყება სამოქალაქო ომი, რომელიც ხალხის კულტურას ანადგურებს, წარმოებას და ალებ მიცემობას ძირს უთხრის და ხალხის თვით ფიზიკურ არსებობასაც საფრთხეში აგდებს. შარშან ოქტომბრის შემდეგ სწორედ ასეთი მდგომარეობა დამყარდა რუსეთში. ბოლშევიკებმა ხალხის დიდი უმრავლესობის სურვილის წინააღმდეგ გადასწყვიტეს სოციალიზმის დამყარება და ამ უდროვო ექსპერიმენტების გასატარებლად დაშლილ და ომისგან დაქანცულ ჯარის ძალას მიმართეს. რა ნაყოფი გამოიღო სოციალიზმის ყაზარმულ წესით განხორციელებამ ჩვენ უკვე ვიცით: რუსეთი პატარა ოლქებათ დანაწილდა, მრეწველობა დაეცა და განადგურდა. გაღვივდა საშინელი სამოქალაქო ომი, რამაც გაუარებელი ხალხი იმსხვერპლა. ალაგ ალაგ ებრაელების ხოცვა-ჟლეტასაც მიჰყვეს ხელი.

ჩვენში სამოქალაქო ომის მოციქულებათ გამოდიან ბოლშევიკები მარჯვნიდან: ესენია ჩვენებური ნაციონალ-დემოკრატები ან როგორც თითონ უწოდებენ თავს, ეროვნული დემოკრატები.

რომელ სოციალურ ძალას ემყარება ეს პარტია? რაში გამოიხატება მისი მოღვაწეობა?

ხალხის ფართო მასსა მათ არ მისდევს, გლეხი და მუშა ამ პარტიას არ ეკარება. მას გაურბის აგრეთვე წვრილი და რამდენიმეთ საშუალო ინტელიგენცია და საზოგადოთ წვრილი ხალხი. ეს ნათლათ დამტკიცდა დამფუძნებელ კრების არჩევნების დროს. მათ მხოლოდ ერთი დეპუტატის გაყვანა შესძლეს მემამულეების და სხვილ ვაჭართა ხმებით, ეროვნულ საბჭოში დღეს ისინი უმნიშვნელო უმცირესობას შეადგენენ და ამიტომ იქ მათი კვალი არა სჩანს.

მათი მოღვაწეობა დღეს უმთავრესათ გაზეთ „საქართველოს" ფურცლებზე სწარმოებს. დღიდან რევოლიუციის დაწყებისა გაზეთი „საქართველო" ბოროტათ სარგებლობს სიტყვის და პრესის თავისუფლებით, რომელიც დემოკრატიის სისხლით იქნა მოპოვებული და შეთხვევას არ უშვებს, რომ ეს დემოკრატია დაამციროს. ის ტალახს ესვრის დემოკრატიის ბელადებს, ტყუილებს ჰგონებს რევოლიუციონურ ორგანიზაციების მოქმედების შესახებ. ის არავითარ მოვლენას ანგარიშს არ უწევს. გაზეთ „საქართველოში" მოკალათებულმა ნაციონალ-დემოკრატებმა კარგათ იციან, რომ ჩვენმა ჯარმა და განსაკუთრებით წითელმა გვარდიამ გადაარჩინა ჩვენი ქვეყანა ჯერ ბოლშევიკურ ეშელონების შემოსევას და შემდეგ შინაურ ანარქიას. მიუხედავათ ამისა, გაზეთი „საქართველო" მაინც გამუდმებულ აგიტაციას აწარმოებს გვარდიის წინააღმდეგ.

მაგრამ, როგორც ეტყობა, ცარიელი აგიტაციით არ კმაყოფილდებიან ჩვენი ნაციონალ-დემოკრატები. ჩვენ არა ერთხელ მოგვიგონებია ჩვენი მკითხველებისათვის, რომ გაბატონებული, დრო მოჭმული კლასები სამშობლოს და ხალხს არ დაგიდევენ და მოხერხებული დრო თუ კი იპოვეს, უცხოეთის ძალასაც კი მიმართავენ საკუთარ ბატონობის აღსადგენათ. ასე მოიქცა, მაგალითად, საფრანგეთის დიდი რევოლიუციის დროს იქაური თავად-აზნაურობა და მისი წარმომადგენელი მეფე ლუი მეთექვსმეტე.

ახლა ჩვენში ფიქრობენ იგივე გაიმეორონ. „საქართველო" დიდი ხანია გაჰკივის მიწის კანონის უსამართლობაზე და დღეს, ეტყობა, პრაქტიკული ნაბიჯიც გადაუდგამს ნაციონალ-დემოკრატების ლიდერს: „სახალხო საქმეში" და რუსულ „ბორბა"-ში დაბეჭდილია სენსაციური ამბავი: თავად-აზნაურობამ გრაფ შულენბურგს თხოვნა მიართვა: მოგვეხმარეთ, საქართველოს მთავრობამ მიწის კანონი გააუქმოს და მამულები ისევ უკან დაგვიბრუნდესო.

რას ნიშნავს ეს?

ეს არის ერთის მხრით გარეშე ძალისადმი მიმართვა შინაურ საქმეებში ჩასარევათ, რაც მოასწავებს სახელმწიფოს ღალატს. არსებითად კი მამულების დაბრუნება ნიშნავს ისევ ბატონყმურ ნაშთების აღდგენისაკენ ნაბიჯის გადადგმას. კიდევ მეტი. ხალხის სულიერი განწყობილება ისეთია, რომ მემამულეებისათვის მიწების დაბრუნების განზრახვა დიდ არეულობას გამოიწვევს, სამოქალაქო ომის ცეცხლში გახვევს მთელს ჩვენს ქვეყანას.

„საქართველოს" გეგმაც ერთობ მწყობრი და მოსაზრებული აქვს: როგორც შეტევის წინ ჯერ მძიმე არტილერიით გაანადგურებენ ხოლმე მოწინააღმდეგეს და შემდეგ შეტევაზე გადავლენ, ისე „საქართველო" ჯერ ცდილობს დემოკრატია განდევნოს მისი სიმაგრეებიდან—რევოლიუციონურ ორგანიზაციებიდან და შემდეგ მისი შენაძენი გააუქმოს. ამიტომ ჩვენმა გადაწყვეტილებამ ცენტრალურ მთავრობის გაძლიერების შესახებ ნაციონალ დემოკრატებს საბაბი მისცა რევოლიუციონურ ორგანიზაციის დაშლა მოითხოვონ, ე. ი. ხალხის დიდ უმრავლესობას ბრძოლა გამოუცხადონ.

იცოდენ ნაციონალ-დემოკრატებმა, რომ ქართველი დემოკრატია მათს პროვოკატორულ ცდას სასტიკს წინააღმდეგობას გაუწევს და სამოქალაქო ომის გამოწვევის განზრახვას სათავეშივე ჩააქრობს.

ჯავახეთისკენ!

საუკეთესო კუთხეები ჩავაბარეთ ოსმალოთს ჩვენი სიმამაცით. საუკეთესო ხალხი, ერთგული ჩვენი ქვეყნის, მტკიცე და შეურყეველი, გადიღუპება ახლა გადმოხვეწილი ამ ადგილებიდან.

განა არ ვიცოდით, რომ სადაც ოსმალეთი შევა იქ რბევა, ცეცხლი და უბედურება გაბატონდება? განა არ ვიცოდით, რომ ოსმალეთის შემოსვლა—ეს განა ახირებაა ყოველგვარი უბედურების, რომელიც კი ოდესმე განუცდია კაცობრიობას?

მართალია ოსმალთა მადაგახსნილობის და ფაშების გაუმაძღრობის წინააღმდეგ შევეკედლეთ ჩვენ გერმანიას, მაგრამ რას უშველის ეს სწორი და გონიერ-პოლიტიკური ნაბიჯი იმ ხალხს, რომელნიც ბაკურიანის ტყეებში ათევს ღამეებს? რას უშველის ეს იმათ, ვისაც ოსმალეთის ახალ საზღვრებიდან გადმოსული თათართა ბრბო, რომელსაც ეჭვი არაა, ისეთივე ინსტრუქტორები ხელმძღვანელობენ, როგორიც სანდართან იქნა დატყვევებული, თავს ესხმის, ხოცავს, სარჩო-საბადებელსართმევს, ანადგურებს, ოსმალეთს, სჩანს არ შეუძლია არაფრის მოცემა, გარდა ბარბაროსებისა. როცა ხელშეკრულებას ვსდებდით მასთან, პირიქეთ მოითხოვდა ჩვენგან ბოროტების აღაგმვას ჩვენ ტერიტორიაზე. ახლა კი თვით ბრბოების სანავარდოთ აქცია ის მიწა-წყალი, რომელიც ბათუმის ულტიმატუმით გამოგვგლიჯა ხელიდან. ცხადია, არ შეიძლება აქ მინდობა არც დიპლომატიაზე, არც ოსმალეთის განცხადება-დაპირებებზე. მხოლოდ ერთი სახსარია ჩვენი ხალხის დახსნის—ესაა ძალა—შეიარაღებული ჯარი... და თუ ერთი მხრით პური და თავშესაფარი უნდა გადმოხვეწილთ, მეორე მხრით, დაუყონებლივ ჯარის გაგზავნაა საჭირო, რომ ამით ოდნავ მაინც მოვიხადოთ ჩვენი ვალი იმათ წინაშე, ვისაც ასეთი მწარე ხვედრი არგუნა ჩვენმა ურედობამ. თუ ოსმალეთს მარტონი ვერ გავუმკლავდით, განა ისე დავჩაჩანაკდით, რომ ბრბოებს ავაკლებინოთ ჩვენი მშრომელი გლეხობა? დაუყონებლივ დახმარება გადმოხვეწილთ, დაყოვნება აქ სიკვდილზე უარესია!

პრესა

საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების მეორე დღეს ადგილობრივი სოციალ-რევოლიუციონერების „ზნამია ტრუდა" სწერდა:

ბევრი ხალხი იყო სასახლის წინ დამოუკიდებლობის აქტის მოსასმენათ, მაგრამ ნამდვილი ხალხი ჩვენ იქ არ დაგვინახავს, სამაგიეროთ „ქართული კლუბის" საზოგადოება მრავლათ იყოვო.

ამით რუსულმა გაზეთმა მწარედ დაგვცინა, გაგვამასხარავა. დამოუკიდებლობა ქართულ კლუბში მოყვარე ხალხმა გამოაცხადაო, [illegible] რა ფასი უნდა ჰქონდეს ამ აქტს!

ასე „თავზედურათ" არ მოქცეულა დაშნაკცუთიუნის პარტიის სომხური ერთ ერთი გაზეთი. ამ გაზეთმა საკითხს სხვა მხრიდან შემოუარა: „სოციალისტური" არტილერია აამუშავა შოვინისტურმა გაზეთმა ჩვენს წინააღმდეგ. რომ საქართველოს დამოუკიდებლობის წინააღმდეგი ქართველი დემოკრატია არის, ამის თვალსაჩინო საბუთს თფილისის მუშები იძლევიან, რომლებმაც სასახლეზე აღმართული ქართული ეროვნული დროშა ნაკუწ-ნაკუწათ აქციეს და მას ნაცვლათ რევოლიუციონური თუ სოციალისტური დროშა ააფრიალესო.

სხვა არა ქართულმა გაზეთმა უმეტეს შემთხვევაში ზოგმა ფარულათ, ყალთაბანდურათ, ზოგმაც აშკარათ გაატარეს თავიანთ ფურცლებზე დამოუკიდებლობის საწინააღმდეგო აზრები.

რას არ ლაპარაკობდენ საზოგადოებაში?

სომეხ-შოვინისტები ასე ამბობდენ—ტუტუც ვრაცი და რესპუბლიკა გაგონილა?!

შავრაზმელი რუსები—какая иронія судьбы! Отнынѣ „კაცო"—министръ будетъ приказывать!

ქართული „საქართველო"-ც შეუდგა დღიდან დამოუკიდებლობის გამოცხადებისა დაბეჯითებით ამგვარივე აზრის გავრცელებას.

საქართველოს მთავრობის სოციალ-დემოკრატ წევრებს ასე ახასიათებს ეს გაზეთი: „ქარდაფებში იყვნენ მიმალულნი, სასახლეების მაღალ დარბაზებში აცოცდენ. ტალახში დაზრდილი ჩინჩალის ნაცვლათ—ავტომობილები და მეჩექმეობის მაგივრათ—მინისტრობა, გვინდა..." [illegible]

თავი დავანებოთ „საქართველოს" „ზრდილი ხალხის" უზრდელ კილოს და ვკითხოთ: ვის ემსახურება ეს გაზეთი ამ შინაარსის წერილით?

საქართველოს დამოუკიდებლობის გამაგრებას, თუ მის დაშლა-დანგრევას?

ამიერიდან რუსი ხულიგნების წიგნ, ჩვენი ლიტერატურული გამოთქმის „კაცო"-ს სამარცხვინოდ გადაკეთებულ სიტყვას, დემონტევა „საქართველოს" რედაქციაში შემუშავებული ეპიტეტები...

ასე იცავს „საქართველო" დამოუკიდებლობას!

რომ ჰკითხოთ, რატომ მტერივით იქცევით, გიპასუხებს: ჩვენ სოციალ-დემოკრატებს ვებრძვითო.

განა დასაშვებია ამ სახით „ბრძოლა?"

ჩვენ ვამბობთ: „საქართველო" ცეცხლ წინდან გამოგება.

ამ ხალხის დევიზია—„მე თუ არ ვიქნები, ქვა ქვაზე დაილეწებოდეს".

* * *

სომეხ დაშნაკცუთიუნის გაზეთი „აშხატავორი" გუშინ შეცვლილი სახით გამოვიდა—თავს წითელი ქუდი ჰხურავს. არ ვიცით, რას მოასწავებს ეს.

თათრების ორიენტაცია მიიღო, თუ ბოლშევიკური, იკითხავს მკითხველი.

როგორც სჩანს, სოციალისტური ბოლშევიკური ორიენტაცია მიუღია.

ასე რომ, არ გვიკვირდეთ დღევანდელი ნომრიდან გაზეთის წინ [illegible] ყურადღება, ორიგინალ სომხებს თათრების ორიენტაცია [illegible] ლოთ.

გუშინდელ ნომრიდან „აშხატავორს" სათაურათ ჰქონდა: „სომხეთის რევოლიუციონური პარტია დაშნაკცუთიუნი".

დღეს (15 ივნისს № 61) აწერია: „სოციალისტურ-ინტერნაციონალური ორგანო, სომხური ნაწილი".

ეს გაზეთი დიდი ასოებით, თანამედროვე ბოლშევიკური ალიანსის, მირჩევდა გვერდზე დიდი ასოებით შემდეგ მოწოდებას ბეჭდავს:

„ამხანაგებო! მუშებისა და ღარიბების კლასი ახალ ბრძოლისა [illegible] ცეცხლში ჩვენს [illegible] სამშობლოში.

ყველას, ლორი, [illegible] გაუმარჯოს!

ამხანაგებო! [illegible]

[illegible]

ამხანაგებო! [illegible]

[illegible] ლიტიკა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ამხანაგებო! დაიცავით მტკიცეთ. არც ერ თი მტკაველი ჩვენი სამართლიანი მოთხოვ ნისა არ დასთმოთ!“

ასე გამოეხმაურა საქართველოს მთავრობის განკარგულებას ეს გაზეთი, რომ ჩვენ ჯარს საქართველოს რესპუბლიკის საზღვრები დაეკავებია აღმოსავლეთით და სამხრეთით.

ეს არ მოსწონს გაზეთს, ამას ეძახის ის აგრესიულ პოლიტიკას.

სად, რომელ ადგილას სურს მას დაგვიდოს საზღვარი?

ჩვენ რომ დაშნაკელების ბუნებას ვიცნობთ, ალბათ, საზღვარს თფილისშივე დაგვიდებენ,—რკინის გზის გაღაღმა მდებარე ჩრდილო-დასავლეთის ქალაქის ნაწილს დაგვითმობენ...

თუ რა მოსაზრებით, რა საბუთი იკავებდა ზემო აღნიშნულ საზღვრებს საქართველოს მთავრობა, ეს თავის დროზე იყო განმარტებული!

ნუ თუ ეს არ სმენია „აშხატავორს“ და თუ მოისმინა, ყური რათ მოიყრუა?

ნუ თუ მას ჰგონია, რომ ბოლშევიკური აგიტაცია საქართველოს მთავრობის წინააღმდეგ შეარბილებს თათრების სისასტიკეს, სომეხი ხალხის წინააღმდეგ?

განა ის არ ჯობდა ყურადღება ამ საგნისთვის მიექცია და არა საქართველოს საკვენათ მოეცალა, რომელიც აგრესიულ პოლიტიკას არც აწარმოებდა და არც შემდეგში აწარმოებს?!

200 მამულიშვილი!

ორასი მამულიშვილი! ჯერ გერმანელები არ ჩამომხტარან მატარებლიდან და უკვე გვყავს ორასი მამულიშვილი! უკვე ორასი კადნიერდება და აშკარათ იწვევს ქართველ გლეხობას სამოქალაქო ომის ალისაკენ, საქართველოში პუგაჩოვ-რაზინისებური ცეცხლის გაჩაღებისაკენ...

მაგონდება 1906 წელი, როცა რეაქციის სიბნელეში თავად-აზნაურთა ალვირ ახსნილობას სოფლათ საზღვარი არ ქონდა, ახალგაზრდა გლეხები ერთსა და იგივე საყვედურით მოგვმართავდნენ: „თქვენი ბრალია სულ, თქვენმა რჩევამ დაღუპა გლეხობა, თქვენ გადუდექით წინ, თორემ მაგენი უკან მოსატოვებელი არ იყვნენ. ფესოებიანა უნდა ამოგვეთხარა, რომ ამ დღეს არ შევსწრებოდითო“.

რამდენი ენერგია, რამდენი ღამის თევა გვჭირდებოდა მაშინ, რომ ახალ-გაზრდა გლეხები გაგვემხნევებია, ცუდ ფიქრებზე ხელი აგვეღებინებია და ორგანიზაციულ მუშაობაში ჩაგვება...

ჩვენ კმაყოფილებას ვგრძნობდით ჩვენი შრომის ნაყოფით. ჩვენ გვიხაროდა, როცა ჩვენში რუსული ბუნტი ვერ იდგამდა ფეხს; როცა კულტურულ მამულების განადგურების მაგიერ გლეხები თვით უდგენ, ფუღიდან, ამშვენიერებდნენ; როცა ტყის გამჩეხს თვით სთხოვდით პასუხს; როცა თვით უსასტიკეს მემამულის ხელშეუხებლობაში თვითონ გვეხმარებოდნენ. ვის არ ახსოვს, როგორი გულისწყრომა გამოსთქვეს საგლეხო კრებებმა გორის მაზრაში მომხდარ ერთ მაგალითზე, როგორ თანაგრძნობით კი არა, ყბით აღებული დარჩენ მისი ჩამდენი კერძო პირები.

დღეს ყოფილ მემამულე თავად-აზნაურობას სურს ყველა ამას ბოლო მოუღოს, სურს ქართველი გლეხობა ანარქისტებს მისცეს ხელში!

ან იქნებ ფიქრობენ ეს ასე არ მოხდება?

ვისი იმედი აქვთ? გარეშე ძალის, რეპრესიების?

სცდებით, ბატონებო, სცდებით: ის, რაც გვინახავს, ფარავს თქვენ ფანტაზიას, თქვენ ავათმყოფ ოცნებას.

ან იქნებ ფიქრობთ კიდეც გულში: აგერ სულელი სოც.-დემოკრატები, ესენი გადაელობებიან წინ ანარქისტებს, ესენი შეუშლიან ხელს გლეხობას დაწვა-აწიოკების, განადგურების შეთოლებაშიო.

სოც.-დემოკრატია, როგორც მთელი, მაშინაც კი, მთელი რევოლიუციის მონაპოვარი რომ დაიღუპოს, იმედს არ დაჰკარგავს და თავის გზას არ გადაუხვევს. მაგრამ განა ბევრი იმ მებრძოლთაგან, რომელთაც თავისი საკუთარი სიცოცხლის „რისკით“ არა ერთი და ორი თავადის სახლკარ-ოჯახი გადაურჩენია განადგურებისაგან, ახლაც შესძლებს გლეხთა შეჩერებას?..

ჩვენ წინასწარ საჯაროთ ვიხსნით ყოველგვარ პასუხისმგებლობას მოსალოდნელ უბედურებისაგან. დეე, ეს პასუხისმგებლობა იმ 200 მა თავად-აზნაურმა იტვირთონ, დეე აგონ პასუხი მათმა იდეოლოგებმა.

მემამულე თავად-აზნაურობა ამ ექვსი თვის წინათ რომ თავის საერთო ქონებას ერს ძღვნიდა, რას ეტყვით ამ ორას მოღალატეს? რას ეუბნება მათ „საქართველო“?

ზ. ლათიაშვილი.

მთავრობის დეკლარაცია

(საქართველოს ეროვნულ საბჭოს 15 ივნისის სხდომაზე წაკითხული).

„26 მაისს გამოცხადდა საქართველოს რესპუბლიკის დამოუკიდებლობა და შესდგა ეროვნულ საბჭოს წინაშე პასუხისმგებელი მთავრობა.

რესპუბლიკის მთავრობის პირველ შემადგენლობას მეტად რთულ და მწვავე პირობებში დაეკისრა ქვეყნის მართვა გამგეობა.

მისი მთავარი მოვალეობაა შეადგინოს საქართველოს ხალხი გამოიყვანოს [illegible] ამას [illegible], ხელი შეუწყოს რესპუბლიკანური წესწყობილების დამყარებას და დიდი რევოლიუციით მოპოვებულ სოციალურ და პოლიტიკურ უფლებათა საბოლოოდ განმტკიცება.

ამ ისტორიულ მოვალეობათა მიხედვით მთავრობის უპირველესი საგანი იყო გარეშე საფრთხის თავიდან აცილება, რომელიც ჩვენს დამოუკიდებლობას ემუქრობდა და ნორჩ რესპუბლიკას კულტურულ განადგურებას უქადდა. ამ მიზნით მთავრობამ უკვე გადასდგა რამდენიმე დიდ მნიშვნელოვანი ნაბიჯი. 28 მაისს ქალაქ ფოთში გერმანიის მთავრობის საიმპერიო წარმომადგენელთან დადებულ იქნა წინასწარი ხელშეკრულება, რომლის თანახმად გერმანიის მთავრობამ აღგვითქვა საქართველოს რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის აღიარება და მისი ტერიტორიის ხელშეუხებლობის დაცვა. ჩვენთან შეთანხმებით გერმანიამ გამოგზავნა თავისი ჯარი, რომელიც იმოქმედებს ჩვენს განკარგულებათა თანახმად და მთავრობას ხელს შეუწყობს გარეშე. საზღვრების დაცვის საქმეში.

მთავრობა კმაყოფილებით აღნიშნავს, რომ მან მოამზადა ნიადაგი, რათა მკვიდრი კეთილგანწყობილება განმტკიცდეს გერმანიის სახელმწიფოსთან საქართველოს საერთაშორისო მდგომარეობის უზრუნველსაყოფად.

4 ივნისს ქ. ბათუმში საქართველოს მთავრობის წარმომადგენლებმა ხელი მოაწერეს ოსმალეთთან ხელშეკრულებას. ამ გზით ჩვენი ხალხის საყოველთაო მისწრაფება ოსმალეთთან ზავის ჩამოგდების შესახებ განხორციელდა და გადაიდგა პირველი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი მოსაზღვრე სახელმწიფოსთან კეთილმეზობლურ ურთიერთობის დასამყარებლად. თანახმად ეროვნულ საბჭოს დადგენილებისა მთავრობა გადასცემს არსებულ საზავო კომისიას ხელშეკრულობის ტექსტს.

მთავრობა თავის მოვალეობად რაცხს აშკარად აღიაროს, რომ 4 ივნისის ხელშეკრულობის ზოგიერთი პირობები ქართველ ხალხის გულში სრულიად სამართლიან მწუხარებას გამოიწვევს, მაგრამ მთავრობა იმედოვნებს, რომ ნორჩი რესპუბლიკის ენერგიულ შემოქმედების და დიპლომატიური საქმიანობის მომავალში ჩვენი ერის სასიცოცხლო ინტერესები დაცულ იქნება.

მთავრობა მოწადინებულია კეთილმეზობლური განწყობილება დაამყაროს კავკასიის რესპუბლიკებთან და ერებთან.

მთავრობა სიამოვნებით აღნიშნავს, რომ მის წარმომადგენელთა წინადადებით ამ დღეებში ქ. სტამბოლში შეიკრიბება ოთხი მოკავშირე სახელმწიფოთა კონფერენცია, რომელზედაც მიწვეულ არიან აგრეთვე ჩვენი წარმომადგენლები და რომლის უმთავრესი საგანია საქართველოს საერთაშორისო მდგომარეობის გამორკვევა და უზრუნველყოფა.

მთავრობა თავის მოვალეობად რაცხს დაიცვას საქართველოს რესპუბლიკის სუვერენიტეტი და დემოკრატიული წყობილება ყოველნაირ გარეშე და შინაურ საფრთხისგან.

მთავრობა ნათლად ხედავს, რომ დიდის რევოლიუციით მოპოვებულ სოციალურ და პოლიტიკურ უფლებათა განხორციელებას ხელს უშლის არევდარევა, რომელმაც თავი იჩინა ჩვენს სახელმწიფოს ზოგიერთ კუთხეში.

ამიტომაც მთავრობა მთელის თავისის ძალღონით შეეცდება ანარქიის ყოველ ნაირ ნიადაგის მოსპობას და სახელმწიფოებრივ წესრიგის განმტკიცებას.

ამ მიზნისათვის საჭიროა დამყარდეს ერთი ძლიერი მთავრობა, ეროვნულ საბჭოს წინაშე პასუხისმგებელი, რომლის გვერდით, როგორც ეს რევოლიუციონურმა ორგანიზაციებმა უკვე აღიარეს, არ უნდა იდგეს არც ერთი, მთავრობის უფლებებით აღჭურვილი ორგანო.

მთავრობა აღიარებს, რომ საქართველოს რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის გასამტკიცებლად აუცილებლად საჭიროა საკუთარი, ევროპიულის წესით გაწვრთნილი ჯარის შედგენა და ამავე დროს მთელის ხალხის მიერ სამხედრო ხელოვნების შესწავლა, რათა საჭიროებისას სახელმწიფომ შესძლოს თავისი საზღვრების დაცვა და სუვერენიტეტის უზრუნველყოფა.

მთავრობა თავისს მოვალეობად მიიჩნევს ცხოვრებაში გაატაროს საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტში აღიარებული ის დებულება, რომლითაც საქართველოს ტერიტორიაზე მოსახლე ეროვნულ უმცირესობათა მოქალაქეებს მიენიჭებათ ისეთივე პოლიტიკური, მოქალაქობრივი და ეროვნულ-კულტურული უფლებები, რომლითაც აღჭურვილი იქნებიან თვით ქართველი მოქალაქენი.

ახალ დემოკრატიულ წყობილების განსამტკიცებლათ მთავრობა ზომებს მიიღებს დაჩქარებით შემოიღოს საერობო თვითმართველობა, განსაზღვროს ადმინისტრაციის და თვითმმართველობის ურთიერთობა და ახალ პირობათა მიხედვით გარდაქმნას სასამართლო და სკოლა და დაჩქარებით განახორციელოს საყოველთაო უფასო პირველ დაწყებითი სწავლა-განათლება.

საქართველოს ეკონომიური განვითარების ახალ-შესაწყობად ჩვენ საჭიროდ მიგვაჩნია ფინანსიური მეურნეობის მოწესრიგება, ფულის სისტემის შემუშავება და საკუთარი ფულის მოჭრა; ხოლო, ვიდრე ეს რთული საქმე მოეწყობოდეს,—მთავრობა ზომებს მიიღებს შინაური და საგარეო სესხის აღებისა. მთავრობა დაუყოვნებლივ შეუდგება შემოსავლისა და ქონების მიხედვით პროგრესიული გადასახადის შემოღებას და გადასახადთა მთელ სისტემის გარდაქმნას, რათა საფუძვლიანად დაცულ იქნას მშრომელ ხალხის ინტერესები.

საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მთავრობა მთელი თავისი ძალღონით შეუდგება დაწყებულ აგრარულ რეფორმის განხორციელებას და ამ გზაზე ყოველივე დაბრკოლების დაძლევას.

ზავის ჩამოგდებით მყარდება წინასწარი პირობა საწარმოვო ძალთა განვითარების უზრუნველსაყოფათ. ამ მიზნით ეკონომიურ განვითარების ხელშესაწყობათ, აგრეთვე უმუშევრობის წინააღმდეგ საბრძოლველათ მთავრობას განზრახული აქვს საქართველო მოჰფინოს რკინის გზებით, მოაწყოს ტყეების წესიერი ექსპლოატაცია, შეუდგეს არხების გაყვანას და საერთოდ იზრუნოს ინტენსიურ სასოფლო მეურნეობის განვითარებისათვის.

რათა ქვეყნის ბუნებრივი სიმდიდრე ხალხის საკეთილდღეოთ გამოვიყენოთ, მთავრობა საჭიროდ სთვლის ყოველგვარი მადნეულობის სახელმწიფოს საკუთრებად აღიარებას და შესაფერ კანონპროექტს ახლო მომავალში წარუდგენს ეროვნულ საბჭოს. აგრეთვე მთავრობას განზრახული აქვს დააწესოს სახელმწიფო კონტროლი საზღვარგარეთ ნედლი მასალის გატანაზე.

მთავრობა ხელს შეუწყობს სოციალურ კანონმდებლობის განვითარებას და მუშათა კლასის მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

მთავრობას დიდმნიშვნელოვან მორიგ საქმედ მიაჩნია ხალხის უზრუნველყოფა სურსათით, რისთვისაც ის სათანადო ზომებს მიიღებს.

მთავრობა აცხადებს, რომ ის ეცდება ახლო მომავალში მოწვეულ იქნას სრული დემოკრატიულ საფუძველზე საქართველოს დამფუძნებელი კრება ნორჩ რესპუბლიკისთვის მტკიცე საფუძვლის ჩასაყრელად და სახელმწიფო საქმეების მოსაწესრიგებლად.

მთავრობას სრული იმედი აქვს, რომ ქართველი ხალხი, რომელიც დემოკრატიის დაუღალავი ბრძოლა უცხოეთშიაც საერთო აღტაცებას იწვევდა, სძლევს ყოველ გვარ დაბრკოლებას, რაიცა ნორჩ რესპუბლიკას წინ გადაეღობება, და რომ ყველა მოქალაქე გაიმსჭვალება სამშობლოს წინაშე პასუხისმგების გრძნობით და მთავრობას დახმარებას აღმოუჩენს დიდის რევოლიუციის მოპოვებათა განმტკიცებასა და რესპუბლიკის აყვავების საქმეში“.

დეპეშები

(ამიერ-კავკასიის დეპეშათა სააგენტო).

15 ივნისი.

ბაკურიანი. მუსულმანთა „ბანდებმა“ სახელმწიფო საზღვარი გადმოლახეს და თავს დაესხნენ ლტოლვილთ, რომელთაც ბაკურიანს მოაშურეს. სოფ. თანაქის მცხოვრებთა ერთი ჯგუფი მუსულმანებს შეებრძოლა, რომ ხალხის გამოქცევა უზრუნველეყო. მუსულმანებს თან ჰქონდა ზარბაზნები და ტყვიისმფრქვეველები. გორის მაზრის სოფ. მილითი და კაზალკილისი გარშემორტყმული არიან. საქართველოს საზღვრები დაცული არ არის.

ბერლინი. მტერს დიდი ზარალი მივაყენეთ და უვუვაქციეთ. სუასონ-ვილლერ-კოტტერის გზის ორივე მხრით ჩვენ შევედით ვილლერ-კოტტერის ტყეში. ობერ-გენერალის ბომეს ჯარმა 27 მაისიდან ხელთ იგდო 830 ზარბაზანი. ამასთან ერთად კრონპრინცის ლაშქრის მიერ წამოღებულ ზარბაზანთა რიცხვი უდრის 1050. გუშინ 28 აეროპლანი ჩამოვაგდეთ. მაისის განმავლობაში მტერს დავუღუპეთ 413 ჰაეროპლანი.

ქუთაისი. ზუგდიდის და სენაკის მაზრის აგრონომები იტყობინებიან, რომ ამ მაზრებში არც ერთი ნაჭერი მიწა არ დარჩენილა დაუთესავი.

ზუგდიდი. ზუგდიდის მაზრაში სავუბერნიო კომისარის რწმუნებულად დაინიშნა გ. ფალავა, რომლის განკარგულებაშიაც იქნებიან ყველა მეურნავი რაზმები, რომელთაც ხალხისთვის იარაღის აყრა აქვთ მინდობილი.

ვენა. იტალიის ფრონტზე საარტილერიო სროლაა. პიავის დაბლობ ადგილებში მტრის შემოტევა უშედეგოთ დამთავრდა. ალბანიაში ფრანგების შემოტევა ბულგარელების დახმარებით მოვიგერიეთ.

ბერლინი. ფრონტებზე ცვლილება არ მომხდარა.

სტამბოლი. პალესტინის ფრონტი. უმნიშვნელო ბრძოლას ჰქონდა ადგილი ორივეს მხრით. აჯანყებულთა მიერ განახლებული იერიში უურუფის და აანევს რკინის გზის მიმართულებით მარცხით დამთავრდა. ტეფილის ახლო სამხედრო ბანაკზე იერიში მიიტანეს ჩვენმა მფრინავებმა და ყუმბარები ჩაყარეს.

აღმოსავლეთის ფრონტი. ვინაიდან ინგლისელები სპარსეთში მოიწევენ წინ, ჩვენ გავაგრძელეთ ურმიის ტბის ორივე ნაპირად და დაიკავეთ ქალაქი თავრიზი, რომ ამით უზრუნველეყოთ კავკასიაში მყოფი ჩვენი ჯარები ერთის მხრით თავდასხმისაგან.

პარიზი. ქვეით ჯარს მოქმედება არ გამოუჩენია. საარტილერიო სროლა იყო ანგარის ტყეში, ცნას სამხრეთით. გერმანელებისთვის წართმეულ ზარბაზნებს უნდა დაემატოს კიდევ 9 ზარბაზანი. საერთო რიცხვიდან 7 მძიმე არტილერიაა, 40 მიტრალიეზი. სხვა ფრონტებზე ცვლილება არ მომხდარა.

ახალი ამბები

თფილისის მილიციელთა პროფესიონალურ კავშირის სარევიზიო და საკონტროლო კომისიას მრავალი საჩივარი მოსდიოდა სისხლის სამართლის მილიციის უფროსზე გაგიევზე. ეს საჩივრები მოწმობენ, რომ გაგიევს თანამდებობაზე დატოვება შეუძლებელია. პროფესიონალურმა კავშირმა განიხილა ეს საჩივრები და ზემოხსენებულ კომისიების დასკვნის მოსმენის შემდეგ დაადგინა გაგიევი დაპატიმრებულ იქნეს. 14 ივნისს ღამის 3 საათზე გაგიევი დააპატიმრეს და გუშინ ციხეში გაგზავნეს.

შულავერიდან გუშინ ჩამოსულ სომეხთა სიტყვით, ბორჩალოს მაზრაში ქართულმა და გერმანულმა ჯარებმა თათართა ბრბოები გაჰფანტეს და შულავერის რაიონში დამკვიდრდნენ. თფილისიდან შულავერამდე გზა თავისუფალია.

ბრძოლა ბორჩალოს მაზრაში. 14 ივნისს ჩვენმა რაზმმა სად. სადახლოდან თათართა ბრბოები განდევნეს. სად. სადახლო ჩვენს ხელშია. კერძო ცნობების მიხედვით ამ რაიონში ბრძოლა ჯერ არ დამთავრებულა.

მთავრობის თავმჯდომარემ მოსკოვში სახალხო კომისართა საბჭოს შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა: თფილისში და საქართველოს რესპუბლიკის სხვა ქალაქებში თავი მოიყარეს მრავალმა რუსის აფიცრებმა, მოხელეებმა და სხვა პირებმა, რომელნიც რუსეთის უკვე დათხოვნილ დაწესებულებებში და სამხედრო ორგანიზაციებში მსახურებდნენ. წამოსვლა უნდათ, მაგრამ საშუალება არა აქვთ. საქართველოს მთავრობას საშუალება არა აქვს არამც თუ კუთვნილი 6 თვის ჯამაგირი მისცეს მათ, არამედ მათი ვალის ნაწილის გადახდაც კი. ამიტომ ვსთხოვ რუს. სახ. კომ. საბჭოს დაუყონებლივ გამოგზავნოს 300 მილიონი რუსული ფული. გამოგზავნოთ აგრეთვე საგანგებო რწმუნებულნი ანგარიშის გასაწევად და ფულის დახარჯვის თვალყურის სადევნებლად.

საგარეო მინისტრს ა. ი. ჩხენკელს შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა მთავრობის თავმჯდომარემ: გთხოვთ მთავრობას სისტემატიურად მოაწოდოთ ცნობები საქმეების საერთო მდგომარეობის შესახებ. ამასთანავე ერთად გაცნობებთ, რომ თქვენ დაინიშნეთ საქართველოს რესპუბლიკის დელეგაციის თავმჯდომარედ სტამბოლის კონფერენციაზე, სადაც კეთილ ინებეთ დაუყონებლივ გაემგზავროთ.

თფილისის საკრედიტო დაწესებულებათა წარმომადგენლების კომიტეტმა გამოსთქვა სურვილი, რათა საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობამ სომხეთის და ადერბეიჯანის ეროვნულ საბჭოებთან შეთანხმებით ფულის ახალი სისტემის გამომუშავებამდე, რომ უზრუნველ ყოფილ იქნას მთელი ამიერ-კავკასია ფულის ნიშნებით და დაცულ იქნას გამოშვებული ბონების ღირებულება საქართველოს საზღვრებში, გაგრძელებულ იქნას არსებული ბონების გამოცემა წინანდელის წესით, ანგარიშის გასწორება კი შემდეგში მოხდება დაინტერესებულ ერთა შორის.

საზღვრების შესახებ. საქართველოს ეროვნულ საბჭოს ქაღალდი მოუვიდა სომხების ეროვნულ საბჭოსაგან საქართველოსა და სომხეთს შორის საზღვრების გასწორების შესახებ. მოლაპარაკებას უნდა საფუძვლად დაედოს ურთიერთ შორის შეთანხმების პრინციპი. ბორჩალოს მაზრის გაყოფა შესაძლებელია მხოლოდ ეტნიური პრინციპის მიხედვითო.

ტელეგრაფი და ტელეფონი სოფლად. შინაგან საქმეთა სამინისტროს რწმუნებულ ვ. სურგულაძეს მინდობილობა აქვს ტელეგრაფ-ტელეფონით შეაერთოს საქართველოს მნიშვნელოვანი დაბა-ქალაქ-სოფლები. ამ ჟამად სურგულაძე გურიაში იმყოფება, სადაც მან უკვე შეაერთა ზოგიერთი მნიშვნელოვანი პუნქტები.

სახალხო განათლების სამინისტროსთან შესდგა სასაგნო კომისიები, რომლებიც საშუალო სასწავლებელთა პროგრამებს გამოიმუშავებენ.

ღვინით ვაჭრობა. სამდგილ-მამულო გამგეობა ფინანსთა სამინისტროს წარმომადგენლის, პროფ. ხორენკოსა და ვ. რცხილაძის მონაწილეობით ამ ჟამად გეგმას იმუშავებს საქართველოში შემოსატან ღვინის დასაბაჟავად. აზრათ აქვთ საქართველოს საზღვრებში ღვინით თავისუფალი ვაჭრობის ნება დართონ.

ოქროს ფონდი. საქართველოს რესპუბლიკის ოქროს ფონდის გასაძლიერებლად სამხედრო მინისტრის კანცელარიაში შეწირულება მიაქვთ როგორც სამხედრო ისე არა სამხედრო პირთ. გენ. მაიორ კვინიტაძემ შესწირა შემდეგი ორდენები: სტანისლავის მეორე ხარისხის 2 ორდენი, ანნასი მეორე ხარისხის 2, ვლადიმირის მე 4 ხარისხის—3, ანნას მე 3 ხარისხის—2, სტანისლავის მესამე ხარისხის 2, გენ. მაიორ ჯუნკოვსკიმ, ნ. ჯავახოვმა, ი. კიკაბიძემ, ნ. მელიქიშვილმა და ა. დიასამიძემ თითო ორდენი სტანისლავის მესამე ხარისხისა, ი. ბალუაშვილმა—სტანისლავის მეორე ხარისხის—1 ორდენი, ანნას მეორე ხარისხის—1, სტანისლავის მესამე ხარისხის—1, ანნას მესამე ხარისხის—1, პოლკოვნიკმა მაყაშვილმა—სტანისლავის მეორე ხარისხის—1, ანნას მეორე ხარისხის—1, ნ. ავალიშვილმა—სტანისლავის მეორე ხარისხის—1, ანნას მეორე ხარისხის—1, ანნას მესამე ხარისხის—1, ვლადიმერის მეოთხე ხარისხის—1 და სამი ცალი ვერცხლის მედალი.

ქართული ენის კურსები. რეალურ სასწავლებლის შენობაში (სამოსწავლო შესახვევი) იხსნება ქართველ მოსწავლეთათვის ქართული ენის ორ-თვიანი კურსები. მეცადინეობა დაიწყება 21 ივნისიდან და გაგრძელდება 21 აგვისტომდე. იმავე შენობაში იხსნება აგრეთვე ქართული ენის ორ-თვიანი საღამოს კურსები დიდებისთვის, რომელთაც სურვილი აქვთ ქართული ენის შესწავლისა. ყოველივე ცნობების მისაღებათ უნდა მიმართონ ა. ს. ნაცვლიშვილს ყოველ დღე დილის 9—11 ს. და სად. 5—7 საათ. ჩაწერა კურსებზე გაგრძელდება 21 ივნისამდე.

კოოპერატივების საყურადღებოთ. ამიერ-კავკასიის კოოპერატივების კავშირმა დაიწყო განაწილება იმ საქონელის, რომელიც მას გადასცა სურსათის განმანაწილებელმა კომიტეტმა. საქონელი ნაწილდება ამ რიგათ: კოოპერატივები, რომლებიც ჩაწერილნი არიან კავშირში, საქონელს მიიღებენ ადგილობრივ კავშირში. არა წევრი კოოპერატივები—თფილისში, რა მიზნითაც მათ, კოოპერატივებმა, უნდა გამოგზავნონ კავშირში წარმომადგენელი საჭირო თანხით.

მუშათა კლუბში დღეს გაიმართება დიდი კონცერტი. დასაწყისი სად. 8 საათზე.

ქართველ ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოების მორიგი კრება დანიშნულია ოთხშაბათს, 19 ამა თვისას, ფრეილინის ქუჩა № 11[a] საღამოს 8 საათზე—მოხსენებებს გააკეთებენ ექ. სპ. ვირსალაძე: ძირეული დებულებანი საექიმო-სასანიტარო საქმის მოწყობისა საქართველოს რესპუბლიკაში და ექ. ივ. თიკანაძე: „შემთხვევა ნაწლავ საშვილოსნოის ფისტულისა“

ნაძალადევის თეატრში ამიერიდან ლექციები იკითხება ხუთჯერ კვირაში—ორშაბათობით—ს. ჟორჟოლიანი „ქართული ლიტერატურა“, ხუთშაბათობით—მ. არსენიძე „სოციალიზმის ისტორია“, პარასკევობით—ბ. ოევზაია—„პოლიტიკური ეკონომია“ და ი. ნაკაშიძე—„ნაციონალური საკითხი“. რუსულათ სამშაბათობით სტ. ვოლსკი „სოციალიზმის ისტორია“ და მახვილაძე „პოლიტიკური ეკონომია“, ოთხშაბათობით—იშკოვი „რევოლიუციების ისტორია“. ლექციები იწყება საღამოს სწორეთ 6 საათზე.

კვირას, ივნისის 16, დღის 12 საათზე ეროვნულ საბჭოს ყოფილ დარბაზში (ფრეილინის ქუჩა) ქართველ კათოლიკეთა აღმასრულებელი კომიტეტის მეთაურობით მოხდება საზოგადო კრება ახალციხის და ჯავახეთის ქართველ მცხოვრებთა განურჩევლივ სარწმუნოებისა. კრების საგანია დღევანდელი პოლიტიკური მდგომარეობა.

ორშაბათს, საღამოს 6 საათზე შესდგება სოც.-დემ. ფრაქციის (მენშევიკების) კრება ქალაქის საბჭოში.

სადგ. ნიგოითის შესახებ. ამას წინათ სოფ. ქვიანის მცხოვრებლებმა შუამდგომლობა აღძრეს, რათა სადგური ნიგოითი გადაეტანათ სოფ. ქვიანში მეცხრამეტე ვერსზე. ამის გამო გზათა მინისტრთან ჩამოვიდა ნიგოითის მცხოვრებთა დელეგატები ბარნაბა სურგულაძე და გ. ნ. ალშიბაია, რომელთაც განუმარტეს მინისტრს უსაფუძვლობა სადგურის გადატანისა. სამინისტრომ გადასწყვიტა სადგური ნიგოითი თავის ძველ ადგილას დარჩეს.

ამიერ-კავკასიის ისტორიულ კომისიამ 3 ივნისის სხდომაზე დაადგინა: ამიერ კავკასიის ცალკე ერთეულებათ დანაწილების გამო განსაზღვროს თავის მოქმედება კავკასიის ფრონტზე ომის წარმოების შესახებ მხოლოდ ცნობებისა და საბუთების შეკრებით და მათი წეს-რიგში მოყვანით. ამიტომ კომისია სთხოვს ყველა დაწესებულებებს მიაწოდონ მას საჭირო მასალები.

სამშობლოში მიმავალ ავსტრო-უნგრეთის ჯარისკაცთა სახელით გულითად მადლობას უცხადებს ობერ-ლეიტენანტი დოქტორი იანკი საქართველოს მთავრობას და ყველა იმ დაწესებულებებს, რომლებმაც მათ აქ ყოფნის დროს დახმარება აღმოუჩინეს.

თფილისის მიხეილის სახელობის საავადმყოფოში შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ დამტკიცებულ წესით საერთო ოთახით სარგებლობისათვის ავათმყოფები იხდიან თვიურათ წინდაწინ 60 მან.; პირველ ხუთი დღის ხვედრ გადასახადს უკან არ დაუბრუნებენ, თუგინდ ავათმყოფი უფრო ადრე გამოეწეროს საავათმყოფოდან. ცალკე ოთახით სარგებლობისათვის იხდიან 10 მან. დღე და ღამის განმავლობაში. ცალკე ოთახში ტახტით სარგებლობისათვის—8 მან.

ახალი წიგნი. რედაქციამ მიიღო ვ. რ. ყიფიანის მიერ შედგენილი დაწყებითი ალგებრა, მესამე და მეოთხე კლასის კურსი. გამოცემა თ. ა. მთავრიშვილის და ამხ. წიგნის მაღაზიისა. წიგნი ღირს 4 მანეთი.

სომეხთა ეროვნულ საბჭოს 12 ივნისის თარიღით ბაკურიანიდან ატყობინებენ, ახალქალაქის მაზრის მაჰმადიანთა ბრბოებმა სახელმწიფო საზღვარი გადმოლახეს და გადმოხვეწილებს თავს დაესხნენ. მათ წინააღმდეგობა გაუწიეს ს. თამელას მცხოვრებლებმა. თათრებს ზარბაზნები და ტყვიის მრქვეველები ჰქონიათ თან.

ბაკურიანის რაიონში ამ ჟამათ აუარებელი გამოქცეული სომხები და ქართველები მოგროვდნენ ახალციხის და ახალქალაქის მაზრებიდან. გადმოხვეწილთა შორის გავრცელებულია სნეული სახადი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

...ჯურიის თავდაცვის დამხმარე კომიტე... ...ადებს გურიიდან თფილისში ლტოლ... საყურადღებოთ, რომ ვისაც სახლში ...ნება სურთ ჩაეწერონ კომიტეტის საქ... ...რმოებელთან „განათლების" განტო... ...ოლის ქუჩა № 6, და ამით შეძლება ... კომიტეტს მათთვის გზათა სამინისტ... ...ფასო ბილეთები სთხოვის.

...დილა. კვირას, 16 ივნისს, დღის 12 ...ე ქართულ კლუბში გაიმართება გ ქუ... ...ლის დილა, საინტერესო პროგრამით. ...თები იყიდება თეატრის კასაში ყოველ...

...წარმოდგენა. დღეს, ავჭალის აუდიტო... ...ი სოფ. პატარძეულის სცენის სასარგებ... ...თ გაიმართება წარმოდგენა.

— ოპერა „ქრისტინე" გოგნიაშვილისა ...დგმის საქართველოს სახელმწ ფო თეატრი... ქარ. მოშ. მუს. კავშირის მიერ ორშაბათს, 17 ივნისს. დასაწყისი 8 საათზე.

კრებები და მიტინგები.

კვირას, 16 ივნისს მოწვეულია რაიონული ...ება მეთერთმეტე უბნის მოქალაქეთა დღის ... საათზე ნაძალადევის თეატრის შენობაში.

— კვირას, 16 ივნისს, სამოსამართლო პალატის შენობაში, დანიშნულია ნაფიც ვექილთა და მათ თანაშემწეთა **საზოგადო კრება** ნაფიცი ვექილის არწრუნის 50 წლის იუბილის სადღესასწაულოთ და სასამართლოს გარ... ...ქმნის საკითხების განსახილველათ.

— დღეს, საღამოს 5 საათზე, მეოთხე რაიონის კლუბში (უდელნი ქუჩა № 3) დანიშნულია ვერის სახალხო გასართობ საზოგადოების წევრთა კრება.

— დღეს, დილის 10 საათზე, მუშათა კლუბში დანიშნულია თფ. საამშენებლო მუშა ხელოსანთა პროფესიონალურ კავშირის წევრთა ...ოგადო კრება.

— დღეს, 16 ივნისს, შუადღის 12 ს. ნავთლუღის რკინის სადგურზე სასურსათო პუნქტის შენობაში დანიშნულია მეშვიდე რაიონის ს. დ. მ. პ. წევრთა საერთო კრება.

— 17 ივნისს, საღ. 5 საათზე სახელოსნო სასწავლებელში (ექ არხოსის მოედანი) დანიშნულია 4 სამილიციო უბნის პარტიული ...ალთა საზოგადო კრება.

გერმანელთა სამხედრო კომისიის განმარტება

...ილობრივ გერმანელთა გაზეთში „კავკაზისტ"-ში დაბეჭდილია შემდეგი „სიმართლედგენა":

...ეთ „სოციალდემოკრატის" 10 ივნისის ...ნათქვამია, რომ რკინისგზის კომისიაში ...ი მონაწილეობას არ იღებენ და ამი... ...ქართველებს შეძლება არ აქვთ ოსმალე... ...ებს ხელი შეუშალონ საქართველოს ...ის სადგურები დაიკავონ და სოფლებს ...ონ.

...რ არის მართალი. საქართველოს მთავ... ...თხოვნით გერმანიამ აღუთქვა საქარ... ...ს დახმარება ყველა მტრების წინააღ...

...ართველოს რკინის გზებით ჯარების გა... ...ა მინდობილი აქვს საქართველოს მთავ... ...ონ შეთანხმებით გერმანელთა სამხედ... ...ომისიას თფილისში.

...ი ჯარებმა, აგრეთვე ოსმალეთისამ, ...ელთა კომისიას უნდა აცნობოს საქართ... ...ის რკინის გზებზე გადასვლის სურვილი. ...ართველოს შინაურ საქმეში ჩარევა და... ...ლი არ იქნება. გერმანელი ჯარები მო... საქართველოში, რათა დაიცვან საქარ... ...ა გარეშე მტრებისაგან და დაეხმარონ ... წესიერების დამყარებაში.

...ი გვაქვს, რომ ამ ორი სახელმწიფოს ...ობა სასურველათ მოეწყობა.

პროვინციის ქრონიკა

...ი. გორის რევოლიუციონურმა ტრიბუ... 10 და 11 ივნისს გაარჩია ოსიაურში ...ოვის სახლზე თავდამსხმელების საქმე ...ად შემაძრწუნებელი საქმე გადაეშალა ...წინ სასამართლოს და დამსწრე საზოგა... ...ბას. თავ-აშვებული ბრბო მაშინ, როდესაც ოსიაურის გვარდიელები პოზიციისკენ მიდიან, თავს ესხმიან უპატრონოთ დარჩენილ სოფელში ვეზიროვის ოჯახს, თავზარსა სცემენ მოხუცთ და ბავშვთ, აგრეთვე რუს მუშებს, ...ორიაქებენ იქაურობას, იტაცებენ, რაც არის, ...საც სოფლელისთვის თითქმის სრულიად ...ი უნდა ჰქონდეს მნიშვნელობა (გრამოფონის ...ლასტინკებს და ასეთებს), შემდეგ სტოვებენ ...აურობას. ნახევარი საათის შემდეგ ისევე ...ბრუნდებიან, დააყენებენ ბავშვებს, ქალსა და ...აჟს, რეალურ სასწავლებლის მოსწავლეს და ...ვეიით უგმირავენ გულს. ჰკლავენ აგრეთვე ...ი დედას ელისაბედ ფალავანდოვს. გორის ...რდიელების დახმარებით ბოროტმოქმედთ ...გნეს და პასუხის-გებაში იქმნენ მიცემულნი. ...ოთ აღმოაჩნდათ გატაცებული ნივთები. მთა... ...არ დამნაშავეთ სოსო ტურიაშვილს და იაკობ ...ერიძეს სასამართლომ საუკუნო კატორღა მიუ... ...აჯა. დანარჩენებს დანაშაულის მიხედვით.

— 13 ივნისს, ტრიბუნალმა გაარჩია ქარ... ...ი მუსულმანთა ვაგონებზე მიხაილოვში ...ამსხმელთა საქმე. გამოირკვა, რომ ბრბო ...გებოდა შეიარაღებულ ქალაქელთა და ...ელთაგან. ბრბოში ერივნენ ისეთები, ...ელნიც პროვოკაციას ეწეოდენ და მოუ... ...ებდენ ხალხს მუსულმანებისთვის იარაღი

წაერთვათ და თვით გაესამართლებიათ. მუსულმანებს ნებართვა ჰქონიათ და აწყურისკენ მიჰქონდათ თურმე თავიანთ ნაწილში თოფიარაღი. სასამართლომ მიიღო დანაშაულის შემამსუბუქებელი სერიოზული გარემოებები მხედველობაში და მთავარი ხელმძღვანელნი ბრბოსი ასასი თუმნით დააჯარიმა.

ეკონომიური ხელშეკრულობა

საქ. რესპუბლიკისა თერგის ოლქთან

1918 წელი, 7 ივნისი, ქ. კავკავი, თერგის ოლქი. საქართველოს რესპუბლიკის წარმომადგენლებმა, ვასილ იოსების ძე არდიშვილმა და ბიკტორ ვასილის ძე თევზაიამ ერთის მხრით, თერგის ოლქის სახალხო კომისართა საბჭოს სასურსათო საქმეთა კომისარმა იოსებ ისიდორეს ძე ელერდოვმა — მეორეს მხრით, დავდეთ შემდეგი ხელშეკრულობა:

1) თერგის ოლქიდან საქართველოს რესპუბლიკაში პურის გაგზავნას საფუძვლათ უნდა დაედვას საქონლის გაცვლა-გამოცვლის პრინციპი. საქართველოს რესპუბლიკის წარმომადგენლები გზავნიან სასურსათო საქმეთა კომისარიატის განკარგულებაში შემდეგ საქონელს: ა) 30 ვაგონ შაქარს; ბ) მედიკამენტებს; ვ) თვეში ერთი მილიონი მან. ღირებული თამბაქოს ნედლ მასალას ან გადამუშავებულს; გ) თხილს და გამხმარ ხილეულობას.

თავის მხრით თერგის ოლქის სასურსათო საქმეთა კომისარიატი უგზავნის საქართველოს რესპუბლიკას შაქრის მაგივრათ სიმინდს. საქართველოს რესპუბლიკის მიერ გამოგზავნილ თითო ვაგონ შაქარში სასურსათო საქმეთა კომ სარიატი იძლევა 15 ვაგონ სიმინდს. დანარჩენ საქონელში სიმინდს იძლევიან იმდენს, რამდენიც ღირს საქართველოს რესპუბლიკის მიერ გაგზავნილი საქონელი.

თამბაქოს და პაპიროსებს და თამბაქოდან გაკეთებულ საგნებს საქართველოს რესპუბლიკა გზავნის ბანდეროლზე აღნიშნულ ფასებში სადგურ ყაზბეგამდე გადასატანი საჭირო ხარჯების დამატებით, მედიკამენტებს კი სახალხო სამრეწველოს მინისტრის მიერ უკანასკნელათ შემუშავებულ ფასებში.

დანარჩენი საქონელი უნდა გატანილ იქნას სადგ. ყაზბეგში იმ ფასში, რამდენიც ეს საქონელი ღირს.

საქართველოს რესპუბლიკა დაუყონებლივ უგზავნის თერგის ოლქს 5 ვაგონ შაქარს და მედიკამენტებს, თერგის ოლქის სასურსათო საქმეთა კომისარიატი თავისი მხრით დაუყონებლივ უგზავნის საქართველოს რესპუბლიკას სიმინდს და სიმინდის ფქვილს, რომელიც დამზადებულია ყოფილ ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკის წარმომადგენლის მიერ.

ყველა საქონელი, რომელიც გამოივლის თერგის ოლქში საქართველოს რესპუბლიკისათვის, უნდა დაუბრკოლებლათ გამოიგზავნოს ბაჟის დაუდებლათ.

საქართველოს რესპუბლიკა ერთი კვირის განმავლობაში უწორებს ანგარიშს თერგის ოლქის სასურსათო საქმეთა კომისარიატს და ყველა მთავრობის და საზოგადო დაწესებულებებს, ამასთანავე სასურსათო საქმეთა კომისარიატს უნდა მიეცეს ტომრებისთვის ბე.

საქართველოს რესპუბლიკა ვალდებულია დაფქვას კავკავში ყოველი თვის განმავლობაში არა ნაკლებ 60 ვაგონის და არა უმეტეს 90 ვაგონი სიმინდისა, რომელიც დანიშნული იქნება თერგის ოლქიდან გასატანად.

როგორც თერგის ოლქის, ისე საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობა ყოველ ღონეს იღებენ, რათა დაუბრკოლებლივ გატარებულ იქნას ამ ხელშეკრულობის თანახმად მთავრობის მისამართით გაგზავნილი საქონელი. ხელს აწერენ:

საქართველოს რესპუბლიკის წარმომადგენლები ვასილ იოსების ძე არდიშვილი და ბიკტორ ვასილის ძე თევზაია.

თერგის სახალხო კომისართა მონდობილობით, თერგის ოლქის სასურსათო საქმეთა კომისარი **ი. ელერდოვი.**

სხვა ქალაქებში გაფანტულ ჭიათურელ მუშების საყურადღებოდ

ამხანაგებო! გერმანიასთან შეთანხმებამ შესაძლებელი გახადა ჭიათურის მრეწველობის განახლება. ერთი მხრით ნემეცურმა ფირმებმა უკვე დაიწყეს შავი ქვის გატანა რუმინიის გზით, ხოლო მეორეს მხრით სხვა მრეწველებმაც დაიწყეს გაზიდვა ჭიათურიდან ფოთში დამზადებული ქვის და ასე მაღაროებიც უნდა ამუშავდეს.

ოთხიოდე დღის შემდეგ ჭიათურაში მუშათა და მრეწველთა თათბირი გაიხსნება შრომის სამინისტროს წარმომადგენლის თანადასწრებით კოლექტიური ხელშეკრულების დასადებათ. საჭიროა ძველი მუშები, რომლებიც გაფანტული არიან სხვა და სხვა ქალაქებში, დროზე დაბრუნდენ ჭიათურაში და მონაწილეობა მიიღონ ხელშეკრულების შემუშავებაში. საჭიროა დაეხმარონ აქ დარჩენილ ერთმუჭა ამხანაგებს. მუშები ჭიათურას სამყოფათ მოაწყდება, მაგრამ საჭიროა ძველი აქ ნაშრომი მოწინავე მუშების მოსვლა, რომ წარმოების ნორმალურათ დაწყების და მუშათა ინტერესების შეგნებულათ დაცვას ხელი შეუწყოს.

ჭიათურის მუშ. დეპ. საბჭოს აღმ. კომიტეტისა და სახელშეკრულობო დელეგაციის წევრი **ზ. გურული.**

ტარას შევჩენკოდან

(უკრაინულით)

მეფეს ფილდფებელს ვინმე კაპრალი
გაბრიელის ძე ბეზრუკი ყავდა.
ის ლოთ უნტერთან დოლგორუკისთან
უკრაინისა საქმეთ მართავდა.
ბევრი სიკეთე დასთესეს ხალხში:
მას სატრაპებმა დააძვრეს ტყავი,—
გავრილოვიჩი განირჩა სხვაში
და ეფრეიტორი სასტიკი, ავი.
უკრაინელნი ძლიერ გაწამეს.
ხალხს კი ფილდფებლით ეცხადებოდა,
რომ სატრაპები მოსწონდა მეფეს,
„მარად თანგრძნობი მათი შთებოდა".
ჩვენ ვუყურებდით, ხელებს ვიბანდით
და ყრუ დუმილით ქოჩორთ ვიფხანდით,
ჩუნჯნი მონანი მეფის ჯალათის
და ლაქიები ლოთი კაპრალის.
ვერა! ხუმარათ ტანთსამოსებში
გამოწყობილნო, დამბეზღებელნო!
ვერ აღმაღლებთ თქვენ თავის დღეში
ხმას სიმართლისთვის, ფარისეველნო!
თქვენ ძმის ჯვარზე ცმა ისწავლეთ მარტო,
მის სიყვარული თქვენ არ გჩვევია!
მოდგმავ წყეულო, ფუჭო, ბოროტო,
ჰია რათ არ გხრავს, რათ არ გხვევია?
როს მოვესწრებით ჩვენ ჩვენს ვაშინგტონს,
მის სიმართლიანს და ახალს კანონს?
მოვესწრებით კი, ოდესმე მხოლოდ!
არა თუ ასეულთ, მილიონებსა
პოლელთ, დულებელთ, დრევლიელებსა
გხრიდათ გავრილიჩ და საბოლოოდ
წმიდა კიეველთ, ტურფა დიაცებს
გამსახურებდათ თვის ლოთ დამქაშებს.
თქვენ ისევ დუმდით... გამოეყო სხვებს
ერთი და მხოლოდ... ველარ დაჩრდილა
მონობამ მასში გრძნობა მშვენება,
კაპრალს გააწნა სასტიკი სილა
და შემდეგ გაჰქრა, ვით მოჩვენება.
ეს მოხდა შიგნით ეკკლესიაში...
აღმოჩნდა ერთი მილიონ სხვაში
ღორის მწყემსებში. შეშურდა მრავალს
კაზაკის ხვედრი... მთელს სამეფოში
გავარდა სიტყვა: სცემეთ კაპრალს!
თქვენ კი, გლახაკნო, აღარ ვაზოგეთ.
და, სანამ მტერი მოკეთდებოდა,
კაზაკს გლახაკი ერთხმად უწოდეთ..
თქვენი მეფე კი ემზადებოდა,
რომ ფილდფებლური დაედო ვალი:
შორს კატორღაში გაგზავნა გმირი,
ხოლო თვის სატრაპს გამოუცხადა
ნდობა „შეუდრეკი", ესოდენ ძვირი.
მეტი ამისგან ვერრა გამოსჭრეს...
დრამა სასახლის უკანა კარით
სანაგვე თხრილში გადაისროლეს—
პირუტყვ—მონებმა ნაბიჯით ჩქარით!
მე კი... ვარსკვლავო! მატოვებინებ
ამ ჯაჭვებს, ციხეს, ცრემლით აღვსილსა!
მიგყევარ შორით, იწვი, ანათებ
მიკოლა მეფის სანაგვე თხრილსა!
ციმციმებ წმიდა სიმართლის ცეცხლათ
ცხოველმყოფელი სხვების მფენი,—
და წინ მიდგება საშინელ სვეტათ
ბოროტი მეფის ულეთო საქმენი...
მეფევ ულმერთო! უსამართლობავ!
სინათლის მტერო და ბოროტებავ!
რა ბნელი საქმე აკეთე ქვეყნათ!
შენ კი... ოჰ, არსთა გულთამხილავო!
ალბათ ხედავდი, თუ როგორ სდევდენ
ხუნდებში გმირნი ურთიერთს, ცაო,
როგორ სტანჯავდენ მათ და აჩრჩობდენ!
რათ არ დაბრმავდი? ციურო თვალო!
ღრმად რად არ განსჭვრეტ კაცთა კითხვათა?
უდარდელათ ხარ, ზეცისა ძალო,
და არც კი ისმენ ქვეყნის რისხვათა!
ხოლო მეფეთ კი... ზიზღი მათ, მტარვალთ!
დე დაუბრუნდეთ იმათ ხუნდები!
ბაიკალს იქით, ციმბირში წავალთ;
იქ იქნებიან დევნილი ძმები...
იქ ბნელ საკნებში გავხედავ კვლავათ,
სიმართლის მცველთა რაზმი დამხვდება!
მეფეთ და ხალხთა დასანახავათ
გამოვა ტუსაღთ უსაზღვრო წყება *)!

იასამანი.

*) კაპრალ გავრილოვიჩ ბეზრუკი—კიევის ყოფილი გენერალ გუბერნატორი დმიტრი გაბრიელის ძე ბიბიკოვი; ის ცალხელა იყო.

უნტერ დოლგორუკი—ჟანდარმთა ყოფილი შეფი თავადი დოლგორუკი.

მიკოლას სანაგვე თხრილი—პეტერბურგი, სადაც 1858 წელს ტყვეობიდან დააბრუნეს შევჩენკო.

რუსეთში

ი. ნ. ტულიაკოვი.

„კიევსკაია მისლ"-ის 26 მაისის ნომერმა სამწუხარო ამბავი გვაუწყა სულინში (დონის ოლქი) მოუკლავთ ამხ. ი. ნ. ტულიაკოვი.

გაზეთში მოყვანილია ეს ცნობა ამ სახით: სრულიად უკრაინის პროფესიონალური კავშირთა ყრილობის (კიევში) 25 მაისის სხდომაზე პატივი სცა სულინში მოკლულ სახელმწიფო დუმის ყოფილ დეპ. სოც. დემ. ი. ნ. ტულიაკოვის ხსოვნას. პრეზიდიუმისა და რუს. ს. დ. მ. პარტიის სახელით სანდომირსკიმ განსვენებულის შესახებ ზოგიერთი ცნობები გადასცა დამსწრეთ.

ი. ნ. ტულიაკოვი სულინის ქარხნის მუშა იყო. იქ მუშაობდა ის ზეინკლათ, მემანქანეთ. იქ ის აირჩიეს მეოთხე დუმის დეპუტატათ. 5 წლის განმავლობაში ის ებრძოდა მეფის თვითმპყრობელობას, როგორც ხალხის მიერ არჩეული დეპუტატი. როგორც ომის მოწინააღმდეგემ მან სახელმწიფო დუმაში სხვა სოც. დემ. ერთად ომის წინააღმდეგ მისცა ხმა. თებერვლის რევოლიუციაში მან მხურვალე მონაწილეობა მიიღო. მაშინ სხვათა შორის ის გაგზავნილ იქნა სევასტოპოლში, რომ შავი ზღვის ფლოტს რევოლიუციისათვის შეეფიცა. შემდეგ ის გაგზავნილ იქნა დონის ოლქში კომისრათ. ი. ნ. ტულიაკოვი მუშათა მოძრაობაში ყოველთვის მხურვალე მონაწილეობას იღებდა. არჩეულ იყო დონის საოლქო კომიტეტში.

წარსულ იანვარში, სულინში, სადაც ი. ნ. ტულიაკოვი ოჯახიანურთ ცხოვრობდა კინაღამ იქნა დახვრეტილი. მაშინ ის იხსნა განსაცდელისაგან მუშათა დეპუტატების საბჭომ. კომიტეტის დადგენილების თანახმად ტულიაკოვი გაგზავნილ იქნა სამთამადნო რაიონში, რომ გაემხნევებია სამოქალაქო ომით ნემცების შემოსევით და უმუშევრობით სულიერათ დაცემული მუშები. მოსალოდნელი საფრთხის თავიდან ასაცილებლათ მას თან ჰქონდა საჭირო საბუთები, მოწმობანი და სხ. მაგრამ მიუხედავათ ამისა, ი. ნ. ტულიაკოვი მოღალატურათ მოჰკლეს წითელმა გვარდიელებმა.

დაიღუპა ერთი პატიოსანი, უმწიკვლო ადამიანი, სთქვა სანდომირსკიმ. ზიზღი მის მკვლელებს, მისი ბრწყინვალე ხსოვნა-კი სამარადისო იქნება მუშათა შორის. ი. ნ. ტულიაკოვს დარჩა 5 შვილი. წინადადებას ვძლევთ ფეხზე ადგომით პატივი სცეთ მის ხსოვნას და თანაგრძნობის დეპეშა გაუგზავნოთ მის ოჯახობას.

ყველანი უსიტყვოდ დგებიან. სამძიმრის დეპეშის გაგზავნას ერთხმად ღებულობენ. იქვე ტულიაკოვის ოჯახობის სასარგებლოთ შეგროვილ იქნა 740 მანეთი".

მუშათა შორის

რესტორანების, კლუბების და სხვ. დაწესებულებათა მომუშავეებს. ამხანაგებო! საერთოდ რუსეთი და განსაკუთრებით ამიერკავკასია ცეცხლშია გახვეული. მტრები გარედან, მტრები შიგნიდან ემუქრება დემოკრატიას და ლამობს მისი მიზნების დასამარებას. თქვენი უფლებები მეტად იყო გათელილი ყოველის მხრით, ვიდრე სხვა დარგის მუშებისა, თქვენი ინტერესები მეტად მოითხოვს ხელის შეწყობას მუშათა პრინციპების აღდგენისა და დემოკრატიული ორგანიზაციების განმტკიცებისას. არსად სხვა დარგში ამდენი უმუშევრობა არ არსებობს, როგორც ჩვენს დარგში. მრეწველობის კრიზისმა, დემობილიზაციამ ჩვენს ბანაკში ურიცხვი მუშა ხელი მოაგროვა. სავალდებულოა სათანადო ყურადღებით შევხედნ ამ გარემოებას მომუშავე ამხანაგები, ვინაიდან ძლიერი მტერია მუშათა ორგანიზაციებისა უმუშევრობა. ამისათვის გამგეობა მოგიწოდებთ ყველა ამხანაგებს აუცილებლათ დაესწროთ საზოგადო კრებას, რომელიც დანიშნულია 17 ივნისს სახალხო სახლში დილის რვის ნახევარ საათზე სპეციალურათ უმუშევართა საკითხისათვის.

გამგეობა.

სოც.-დემ. პარტიაში

ხუფსა. 10 ივნისს შესდგა ხუფსის რა...ის პარტიული კრება. დღის წესრიგში იყო: მოხსენება საოლქო კომიტეტის წევრისა. მომხსენებელმა სავსებით დახატა თანამედროვე ვითარება, შეეხო მთავარ ნაბიჯებს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობისა; მოისმინა რა კრებამ მოხსენება მიიღო შემდეგი გადაწყვეტილება: „ვიღებთ რა მხედველობაში შინაურ და გარეშე მტრების შემოსევას, რომლებიც ცდილობენ ჩვენ ფიზიკურ არსებობის განადგურებას, სისხლით მოპოვებულ თავისუფლების დასამარებას,—ვიწონებთ საქართველოს მთავრობის მიერ გადადგმულ ნაბიჯებს საქართველოს დამოუკიდებლობისა და იძულებითი ზავის ჩამოგდების შესახებ, რადგან მეტი გამოსავალი გზა არ იყო; ვალად ვდებთ დავიცვათ მთავრობის მიერ გადადგმული ნაბიჯები, თუნდაც უკანასკნელს შეეწიროს თვითეული ჩვენგანი".

სამტრედია. 7 ივნისს შეიკრიბა სამტრედიის რაიონის სოც. დემ. მუშათა პარტიის ორგ. კომიტეტი კითხვები იყო: ზავის პირობები, სურსათის კითხვა, რევოლ. ტრიბუნალის არსებობის საშუალებანი, პარტიული მუშაობა, და სხვ. ზავის პირობების შესახებ სხდომამ მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია: საზავო ხელშეკრულების ზოგი მუხლები არ არის ჩვენი ქვეყნისთვის დამაკმაყოფილებელი, იმით არ არის უზრუნველყოფილი ჩვენი ქვეყნის, როგორც ეკონომიური, აგრეთვე ფიზიკური არსებობის საკითხი, ამიტომ სხდომა საჭიროთ სცნობს: რომ მთავრობამ შექმნას რეალური საიმედო ძალა როგორც ჯარის სახით, აგრეთვე ხალხის საერთოდ სამხედრო გაწვრთნა-ვარჯიშობით და სხ.

სურსათის შესახებ, ახლათ შექმნილ პირობების გამო კომიტეტს საჭიროთ მიაჩნია: გაუქმებულ იქნას სასურსათო კომიტეტები და გამოცხადდეს თავისუფალ ვაჭრობა. რევ. ტრიბუნალის საარსებო ხარჯის შესახებ სხდომა საჭიროთ სცნობს: მუშათა და გლეხთა საბჭომ გამოითხოვოს სოფლები საიდანაც ჯერ არის.

პარტიულ მუშაობის შესახებ როგორც მოხსენებებიდან გამოირკვა, ზოგან „იაჩეიკებში" არ იმართებოდა სისტემატიური კრებები და ამის გამო ვერ შეიტყვის თავის დროზე საჭირო გადასაწყვეტი, რაც აფერხებს ანგარიშების თავის დროზე გამოცემას; გუმის სოკოლექტივეში სრულიათ გაჰქრალა სამი „იაჩეიკა", ამის გამო სხდომამ დაადგინა: რომ გამოცოცხლდეს პარტიული მუშაობა, საჭიროა ...კრებებზე გაიგზავნოს პროპაგანდისტი, რომელიც გააცნობს ამხანაგებს ყოველივეს მომენტის შესახებ როგორც პარტიულს, ისე საზოგადოებრივს და სხ. დაევალა ყველა წარმომადგენლებს მოაწყონ ყველგან პარტიული კრებები და გაიწვიონ კომიტეტის ბიუროდან პროპაგანდისტები. კრძოთ გუმის საკოლექტივოში წასვლა დაევალა რ. მიქაძეს. დასასრულ ილიკო კოპალეიშვილს განცხადება შემოაქვს, რომ მას არ ძალუძს ბევრი საქმეების გამო ყველა დაწესებულებებში გასწვდეს და შეასრულოს თავისი მოვალეობა, ამიტომ მოითხოვა, განთავისუფლონ ის ზოგიერთ თანამდებობისაგან. სხდომა კანონიერათ სცნობს მის განცხადებას და ანდობს ბიუროს რომ გაანთავისუფლონ ის ზოგიერთ თანამდებობიდან.

ლევანი—ძე.

ქუთაისის აბ-პარში

საღამოს სკოლა.

ამ ცოტა ხნის წინათ ქუთაისის ქალაქის გამგეობამ ერთი საყურადღებო და ფრიად სიმპატიური საქმე გააკეთა. ეს გახლავთ საფეიქრო სამრეწველო და სახელოსნო დარგებში ახალგაზდა მომუშავეთათვის (შეგირდებ სათვის) გახსნა უფასო საღამოს სკოლა, სადაც სწავლა ნაშუადღევის ხუთი საათიდან რვა საათამდე სწარმოებს ყოველ დღე.

ყველასათვის ცხადია, რომ იმ პატარა მუშებმა, რომლებიც ცხოვრებას ათი თორმეტი წლისა გამოუყვანია ბაზარზე და იძულებული გაუხდია საკუთარ შრომით ირჩინონ თავი. სრულიათ არ იციან წერა-კითხვა.

ესენი ის პირებია, რომლებიც მომავალში უნდა ჩაუდგნენ ცხოვრებას სათავეში. ესენი მუშათა კლასის მომავალი მებრძოლები არიან და წარმოიდგინეთ თქვენ, როგორი შეგნებული მებრძოლი უნდა იქნეს ის პირი, რომელმაც წერა-კითხვა სრულიათ არ იცის და ვინც იცის, მასაც გაზეთის წაკითხვაც არ შეუძლია.

მართალია რევოლიუციის პირველ დღეებიდანვე არსებობდა ეს სკოლა, მაგრამ პროფესიონალურმა კავშირებმა მისი შენახვა ვერ შესძლეს; და მიუხედავათ იმისა, რომ მასწავლებლები უფასოთ ასწავლიდენ, სკოლა მაინც უსახსრობის გამო ვერ იყო რიგიანათ მოწყობილი.

და როდესაც ეს სკოლა დემოკრატიულმა ქალაქის გამგეობამ თავის მფარველობის ქვეშ მიიღო, ამით მან დიდი სამსახური გაუწია მუშათა კლასს.

როგორც ზევითაც ვთქვით, ამ სკოლაში სწავლა ყოველ დღე სწარმოებს. სკოლაში ასწავლიან ქართულ და რუსულ წერა-კითხვას და ანგარიშს. აგრეთვე უკითხვენ სხვადასხვა საინტერესო საბავშვო მოთხრობებს. ვერ წარმოიდგენთ, თუ როგორი გულ-დასმით და დაკვირვებით უსმენენ ეს პატარა მუშები მასწავლებელს ასეთი მოთხრობის კითხვის და ახსნა განმარტების დროს.

მართალია, ეს სკოლა მოეწყო, მაგრამ მას ერთი დიდი დაბრკოლება გადაეღობა წინ. როგორც მოგეხსენებათ, ჩვენი „ხაზეინების" დიდი უმრავლესობა სრულიათ არ ზრუნავს შეგირდებისათვის, რაც გონებრივათ დახშული და უვიცი იქნება მისი შეგირდი, მით უფრო უკეთესია მისთვის, ამიტომ ყოველ ზომებს ხმარობენ, რომ ეს პატარა მუშები გონებადახშული იყვნენ. ამიტომ არც ერთი ხაზეინი შეგირდებს არ უშვებს ამ სკოლაში. არა ერთხელ და ორხელ მიმართეს „ხაზეინებს" თვით ამ სკოლის მასწავლებლებმაც კი და სთხოვეს მათ გამოეშვათ შეგირდები სკოლაში, ამ თხოვნაზე „ხაზეინებმა" უპასუხეს: „რას ბრძანებთ, ბატონო, სხვისი შვილისთვის კი არა, ჩემი შვილისთვის ვერ მასწავლებიაო". როდესაც ეუბნებოდენ მათ, რომ თქვენ არაფერი გეხარჯებათ გარდა იმისა, რომ ორი საათით გაანთავისუფლოთ შეგირდებიო, „ხაზეინები" მაინც თავისას გაიძახოდენ, შეგირდი მე ჩემთვის მინდა, მე ვასმევ და ვაჭმევ და იმან კლასებში იაროსო?

ამას ყურადღება მიაქცია ქუთაისის მუშათა პროფესიონალური კავშირების ცენტრალურმა საბჭომ და მიმართა შრომის კომისარს, რომ მას მიექცია ყურადღება ამ მომენტისთვის. კომისარმა გამოსცა დადგენილება, რომ შეგირდები განთავისუფლებიან ნაშუადღევის ხუთი საათიდან. ვინც ამ განკარგულებას არ შეასრულებდა, დატუსაღებით დაისჯებოდა. ამ განკარგულებამ შესაფერი ნაყოფი გამოიღო, განსაკუთრებით აღსანიშნავია შრომის კომისარის მდივნის ამხ. ვასო ურუშაძის მოქმედება, რომელიც დიდი ყურადღებით ეპყრობა შეგირდების საკითხს და ყოველგვარ საშუალებას ხმარობს, რომ ეს დადგენილება ცხოვრებაში იქნეს გატარებული და ამით ხელი შეუწყოს შეგირდების გათვითცნობიერებას.

კავშირთა საბჭომ აირჩია აგრეთვე სასკოლო კომისია, რომელმაც ყველა პროფეს. კავშირებთან უნდა შექმნას სასკოლო კომისიები, რომლებიც ამ სკოლისათვის იზრუნებენ და ხელს შეუწყობენ შეგირდების განთავისუფლებას. კავშირთა საბჭოს სასკოლო კომისიას ევალება, მოაწყოს ამ სკოლაში მუშების მოსაწვევი... ...ბა საღამოობით სწავლის დროს. საბჭომ გადასწყვიტა კვირაში ერთხელ ამ სკოლის გაგზავნოს მუშები, რომლებიც ამ პატარა მუშებს გაუმართავენ საუბარს შრომათა ...გ... ...ბაზე, ორგანიზაციების მნიშვნელობაზე და სხ.

ლა-განვითარების საჭიროების აუცილებლობაზე და სხვ.

ამ რიგათ, ამ სკოლას, როგორც პროფესიონალური კავშირები, ისე ამხანაგი მუშები დიდი ყურადღებით ეპყრობიან.

მაგრამ მარტო ეს არ კმარა. ეს სკოლა ქალაქის გამგეობის ხელში გადავიდა, მაგრამ ის აკმაყოფილებს მარტო მასწავლებლებს. საჭიროა ბავშვებს დაურიგდეს სასწავლო სახელმძღვანელო ნივთები, რადგან ბევრს ამის შეძენის საშუალება არ აქვს. ამას წინათ მასწავლებელმა შემოგვჩივლა, რომ წერის სწავლება ვერ დამიწყია სკოლაში, რადგან რვეულები და კალმის ტარები არ აქვთ ბავშვებსო. ზოგიერთები რვეულის უქონლობის გამო უბრალო ქაღალდზე სწერენ. გარდა სახელმძღვანელო ნივთების შეძენისა, საჭიროა ამ სკოლას ჰქონდეს თავის საკუთარი საბავშვო ბიბლიოთეკა, რომ ბავშვებმა წიგნები წაიღონ და კვირა უქმე დღეებში, როდესაც საშუალება ექნებათ იკითხონ. ამისთვის კი საჭიროა ფული, ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ დემოკრატიული ქალაქის თვითმმართველობა ამ მხრითაც მიაქცევს ყურადღებას ამ სკოლას.

ამ დღეებში აქ მოხდა მომხმარებელ საზოგადოების „კოოპერაციის“ წლიური საზოგადო კრება. ეს საზოგადოება ითვლება მუშების კოოპერატივათ და მასზე დიდი ენერგია აქვს დახარჯული როგორც ქუთაისის მუშებს, ისე მათ წარმომადგენლებს. ამ საზოგადოების გამგეობა ერთხელ ოცი თუმნით დაეხმარა ამ სკოლას, დღეს ამ საზოგადოებას, სამოცდა თორმეტი ათასი მანეთი მოგება ჰქონდა წლიურ ანგარიშებში ნაჩვენები. რამდენიმე ამხანაგმა გადასწყვიტა საზოგადო კრებაზე შეეტანათ წინადადება, ამ მოგებიდან როგორც სხვა დაწესებულებებისათვის, ისე ამ სკოლისათვის გადადებულიყო ნაწილი. ეს წინადადება შეტანილ იქნა კრებაზე, მაგრამ, სამწუხაროთ, გამოჩნდნენ ისეთი პირები, რომლებიც ამის წინააღმდეგ წავიდნენ და უნდა გულის ტკივილით აღვნიშნოთ, რომ კრებაზე ეს წინადადება არ გავიდა და ამით კრებამ დანაშაული ჩაიდინა ამ პატარა მუშების წინაშე.

რადგან კოოპერატივმა არ მოიწონა დახმარება, საჭიროა სხვა წყაროს გამოძებნა. საჭიროა ამ ახალგაზრდა მუშებს მეტი ყურადღება მიექცეს, რომ ისინი მეტი მომზადებული და გათვითცნობიერებული შევიდნენ ჩვენ მომავალ ცხოვრებას და ამათგან აღიზარდონ ნამდვილი მებრძოლი გათვითცნობიერებული მუშები და არა ხაზეინის მონა-მორჩილები. მაშ, მეტი ყურადღება ამხანაგო მუშებო ჩვენს ახალგაზრდა პატარა მუშებს!

ი. ნატაშვილი.

მილიციონერთა შორის

3 ივნისს 1918 წელს თფილისის მილიციის საერთო კრებაზე თავმჯდომარეთ ერთი ხმით იქნა არჩეული ამხ. ასათიანი, მდივნათ ამხ. გერსამია. დღიურ წესრიგში იყო შემდეგი კითხვები: 1) მილიციაში მოსამსახურეთა დაზღვევის აუცილებლობა. 2) შენახველ გამსესხებელი კასის დაარსება საურთიერთო განყოფილებით. 3) სამილიციო კოოპერატივი. 4) წარმომადგენლების არჩევნები თავდაცვის საბჭოში, 5) სამილიციო კავშირის გამგეობის წევრის მოხსენება გამგეობის მოღვაწეობაზე. 6) არჩევნები გამგეობის და სარევიზიო კომისიის.

პირველი ოთხი საკითხის შესახებ მოხსენებას აკეთებს მილიციის უფროსის თანაშემწე გ. დარახველიძე, რომელმაც მიუთითა თავის დაზღვევის კასის დაარსების აუცილებლობაზე, შენახველ-გამსესხებელ კასის საურთიერთო დახმარების განყოფილებით და სამილიციო კოოპერატივის მილიციის ხელში გადასვლის შესახებ. ამას გარდა მომხსენებელმა აუხსნა კრებას, რომ სამსახურის ასრულების დროს მილიციონერებს ხშირად უხდებათ წითელ გვარდიელებთან შეხვედრა, რომლებსაც ასრულებინებენ ხშირად ადმინისტრატიული ხასიათის საქმეებს და ამ ნიადაგზე მათ შორის ხშირად ხდება გაუგებრობა, რომელსაც შეუძლია მოიტანოს არა სასურველი შედეგები, ამიტომ მომხსენებლის წინადადებით, რომ უფრო შეთანხმებულათ იმუშაონ წითელმა გვარდიამ და მილიციამ ერთად აუცილებელია ჩვენს შორის ერთგვარი შეთანხმება, რისთვისაც საჭიროა ჩვენი წარმომადგენლები გვყავდეს თავდაცვის საბჭოში.

კრებამ სთხოვა მომხსენებელს მიიღოს თავის თავზე შრომა და მოაწყოს კასების საქმე. კრებამ აირჩია კომისია ოთხი კაცისაგან შემდგარი.

თავდაცვის საბჭოში ერთხმათ იქნენ არჩეულნი წარმომადგენლებათ კურტანიძე და დარახველიძე. გამგეობის მოქმედებაზე მოხსენებას აკეთებს ამხ. წიტაიშვილი. მან თავის მოხსენებაში გააცნო კრებას, თუ როგორ შეკავშირდა მთელი მილიცია პროფესიონალურ კავშირში; რას აკეთებდა გამგეობა ამ ხნის განმავლობაში და სხვ. სხვათა შორის მისი სიტყვებიდან გამოირკვა, რომ გამგეობას დღიდან თავის არსებობისა შეუწირია დახლოვებით 6,000 მანეთი, გასავალი კი ქონია 1600 მანეთი; შემდეგ თავმჯდომარე აცხადებს, რომ არა წევრებს კავშირისას არჩევნებში მონაწილეობის მიღება არ შეუძლიათო, რის გამო უკანასკნელნი კრებას სტოვებენ. გამგეობის წევრებათ არჩეულ იქმნენ: მელიტონ კალანდაძე, იპოლიტე წიტაიშვილი, ერმალო გერსამია, ვარდენ ასათიანი, ივანე ლომიძე, ლევან ტაბიშვილი, თედორე დემიტრაშვილი, ილიკო ფასაძე, პეტრე თოიძე, გერასიმე ხოშტარია და ლევან რურუა. კანდიდატებათ: მელიქოვი, შარაშიძე, ჯიბლაძე და კურტანიძე. სარევიზიო კომისიაში: ბერეჟიანი, იოსელიანი და ნოდია. კანდიდატებათ: ნათაძე და გუგუშვილი. მეორე დღესვე, 4 ივნისს მოხდა ახალი გამგეობის სხდომა. დღიური წესრიგი: 1) პრეზიდიუმის არჩევა, საგამომძიებლო კომისია, მიღება და დათხოვა უფროსი და უმცროსი მილიციონერების დამატებითი არჩევნები საგამომძიებლო კომისიაში. პრეზიდიუმში არჩეულ იქნენ: თავმჯდომარეთ მელიტონ კალანდაძე, მის თანაშემწეთ ვარდენ ასათიანი, მდივნათ ერმალო გერსამია, მის თანაშემწეთ ილიკო ფასაძე, ხაზინადრათ იპოლიტე წიტაიშვილი.

მოისმინა რა მოხსენება ამხ. წიტაიშვილისა საგამომძიებლო კომისიის შექმნაზე და მის მოღვაწეობაზე, სხდომამ მიაჩნია რა საგამომძიებლო კომისიის წევრები საიმედო პირებათ, და თვით კომისია უმაღლეს ინსტანციათ, უცხადებს მას სრულ ნდობას და პირდება თავის მხრით ყოველივე დახმარებას და რადგანაც კომისიას ერთი წევრი გამოაკლდა, ირჩევს იქ მელიქოვს; კანდიდატებათ: ამხ. ვადაძეს, დემიტრაშვილს და თოიძეს. მიღება და დათხოვა მილიციონერების არსებულ წესით, როდესაც ის დამოკიდებულია მილიციის უფროსზე და კომისრებზე, სხდომას მიაჩნია არ დასაშვებათ და აღგენს: თუ მილიციონერი უნდა იქნეს დათხოვილი, ყველაფერი ცნობები მისი დანაშაულობის შესახებ, ადგილობრივმა საამხანაგო სასამართლომ და კომისარმა უნდა გაუგზავნოს გამგეობას, საიდანაც გარჩევის შემდეგ საქმე გადაიგზავნება საგამომძიებლო კომისიაში დასამტკიცებლათ. მიღება უნდა იყოს აგრეთვე გამგეობის საქმე. ყველას, ვისაც შემოსვლა უნდა მილიციაში, უნდა ჰქონდეს რეკომენდაცია რომელიმე საპასუხისმგებლო პარტიის ან ორგანიზაციის. და თუ ის ვერ გამოდგა ღირსეულ მილიციონერათ ან საიმედო კაცათ, პასუხი უნდა აგოს ბიუროს წინაშე, როგორც თვითონ თავის დანაშაულში, ისე იმ პარტიამ ან ორგანიზაციამ, რომელიც მას აძლევს რეკომენდაციას.

ამის შემდეგ ყველა საჭირო მოწმობებით მთხოვნელს ღებულობს გამგეობა და უდგენს მილიციის უფროსს მილიციაში ჩასარიცხათ.

მდივანი ერმალო გერსამია.

პროვინცია

ხოფ. გომი (სამტრედიის რაიონი). ამ დღეებში შესდგა გომის საზოგადოების მომხმარებელი საზოგადოების „ერთობის“ წლიური კრება. დღის წესრიგში შემდეგი კითხვები იყო დასმული: განხილვა და დამტკიცება წლიური ანგარიშისა; წარმოების და საწარმოვო თანხის გადიდება; ჯილდო გამგეობას; ანგარიშის აწარმოებელ და მსახურთა ჯამაგირი; არჩევნები გამგეობის და სარევიზიო კომისიისა და სხვ. პირველად კრებას მოხსენდა საერთო სურსათ სანოვაგის ნაკლებობა და გადატან-გადმოტანის კრიტიკული მდგომარეობა, რომელშიაც უხდებოდა ჩვენს კოოპერატივის ხელმძღვანელებს მუშაობა. რაც შეეხება ანგარიშს გასული წლის 12 მაისიდან დღევანდელ 12 მაისამდე ასეთია. აქტივი: საქონელი გაუყიდავი—9,422 მან. 10 კ., ფულად კასაში—4,185 მან. 85 კაპ; ნისია წევრებზე—185 მან., ქუთაისის და სამტრედიის კავშირში—230 მანეთი, ინვენტარი—2,689 მან. 80 კაპ. პასივი: სპაიი—2,055 მან., საწევრო—103 მან. 50 კაპ., აღებული ვალი—7,491 მან. 50 კაპ., მოგება—7,030 მან. 75 კაპ. წლის განმავლობაში საზოგადოებას გადაუტრიალებია—37,321 მან. 21 კაპ. კითხვა საწარმოვო თანხის გადიდების შესახებ სავალდებულოთ გაიხადეს, რისთვისაც მთელი წლის მოგება გადარიცხეს ძირითად თანხაში.

კოოპერატივის გამგეობას კრებამ განუსაზღვრა წლის ჯამაგირი სამი ათასი მანეთის ოდენობაზე (გამგეობაში ვგულისხმობთ ნოქარს და საქმის მწარმოებელს). გამგეობაში არჩეულ იქნა ძველი გამგეობიდან ეზეკია ჭელიძე და სპირიდონ ჩაჩუა და ახალი კაცები: ლუკა ჩაჩუა, თედორე ჩაჩუა და პლატონ ჩაჩუა. სარევიზიო კომისიაში: ნიკო გურაძე, შალვა ამილახვარი, [illegible] ჩაჩუა, ივანე [illegible] ჩაჩუა და კოწია ჩხაიძე. დასასრულ კრება ავალებს არჩეულ პირებს, რამდენათაც შეიძლება, გაადიდონ წარმოება და ამით წევრთა აუცილებელი საგნების მიწოდება დააკმაყოფილონ.

ნ. ნარდეველი.

—

ზემო-ქართლში 24 მაისს გავემგზავრე გომის რაიონში. სოფელში ცინცხალი ჯარისკაცები, რომლებიც მზათ იყვნენ და მიდიოდნენ დანიშნულ ადგილას. წინადღით ორი ჯარისკაცს, რომელიც კომისიას მეორე რიგისთვის დაეტოვებინა, თოფი არ გამოუტანიათ, გვიამბეს ჯარისკაცებმა. მივედით იმ პირებთან, ვისაც ვინტოვკა ჰქონდა, ჩამოვართვით და გადავეცით ჯარისკაცებს. თოფის ჩამორთმევას მთელი სოფელი მოითხოვს, რომ „ძერძი პირებს იარაღი არ ჰქონდესო“. თვით ჯარისკაცებმაც ბოლოში მოიხადეს: „გვაპატიეთ, არ ვიცოდით, თუ აქ საჭირო იყო იარაღიო“. ვინც უიარაღო ჯარისკაცები იყო, ისინი გავაფრთხილეთ პირველ გამოძახილზე მზათ უნდა იყვნენ, რაზედაც თანხმობა განაცხადეს. ღამე კომისარს გადავეცი ამის რაზმის მოთხოვნილები და გავუდექით სოფ. წეღვერში, სადაც შეიარაღებული ჯარისკაცები არიან.

აქ 22 მაისს დაუწვავთ გიგა ამირეჯიბის სახლი. როგორც იქაურებმა გადმოგვცეს, მშვენიერი შენობა ყოფილა, რომელიც 10,000 მ. დასჯდომია პატრონს იაფობის დროს. როგორც ხალხი ამბობს, ეს ავაზაკების საქმე ყოფილა. ხალხს რომ გაუგია სახლი იწვისო, წასულა ჩასაქრობათ, მაგრამ ამ დროს ვიღაცას თოფის სროლა დაუწყია. ამაზე ხალხი დაფრთხალა და ამ შესანიშნავ შენობიდან ნაცრისა და ქვის საფუძვლების მეტი არაფერი არ დარჩენილა. თოფის მსროლელი ხალხს უცვნია, მაგრამ იმას უთქვამს, თოფს იმიტომ ვისროდი, რომ ხალხს გაეგო და მოსულიყოო.

ამავე სოფელში კვირაცხოვლობას მოუტაცნიათ ქალი და ისეთი სროლა ყოფილა, რომ ზოგიერთ მცხოვრებს ჰგონებია თათრები შემოგვესიაო და გარბოდნენ თურმე აკვნიანი ბავშვებით.

მოვინდომეთ შეგვეკრიბა ხალხი, მაგრამ არ მოხერხდა, რადგანაც ხალხი სამუშაოთ იყო წასული ყანებში. 25 მაისს, დილით 10 საათზე შევაკრებინეთ ხალხს, გვითხრა ამორჩეულმა.

წავედით ავლევის საზოგადოებაში. ავლევში კომისარი ვანო კოკოლაშვილის დახმარებით ადგილობრივ ორ კლასიან სკოლის დარბაზში ღამის 8 საათზე მასწავლებელ კასრაძის თავმჯდომარეობით გაიხსნა კრება. კრებას უმთავრესად ჯარის კაცები დაესწრო. მრავალი სოფლები მოვიარე ზემო ქართლში და სხვაგან, მაგრამ სიმართლე უნდა ითქვას, ისეთი წესრიგი და დალაგებული მსჯელობა, როგორიც აქ იყო არსად არ შემხვედრია, ვისაც რაიმე აქვს სათქმელი, იღებს თავმჯდომარისაგან ნებას და ლაპარაკობენ და რაც უნდა მიუღებელი და მიზან შეუფერებლათ ილაპარაკოს ამა თუ იმ ორატორმა, ყველა უსმენს, თავის რიგზე პასუხსაც აძლევენ.

ამ სოფლის ახალ გაზრდობის წესრიგი იმას უნდა მიეწეროს, რომ აქ ორი კლასიანი სასწავლებელიც არის და სხვა და სხვა სახელოსნო, სადაც მთელი სოფელი ისე ეწაფება თურმე სწავლა-განათლებას, ვით ფუტკარი თაფლს.

მრავალი ჩვენი ახლანდელი ქალაქებიც არ იქნება ისე ქალაქურათ მოწყობილი, როგორც ავლევია: არის ელექტრონის სადგური და მთელ სოფელში გაყვანილია ელექტრონის სინათლე. არის სხვა და სხვა სამეურნეო მანქანები და სხვ., რომლებიც სხვა სოფლების გლეხობას რომ უთხრა—სოფელი ასე მოწყობილიაო, ზღაპარი ეგონება. ცხადია ასეთი სოფელი ეკონომიურ-კულტურულ საფეხურზე შემდგარი გონივრულათაც განვითარდებოდა სხვა სოფლებთან შედარებით.

ამ სოფლის ასე დაწინაურებაში დაუფასებელი ღვაწლი მიუძღვის კოსტა ამირეჯიბს, რომელსაც თავისი ხარჯით, გაუკეთებია ყოველივე ზემოთ თქმული დაწესებულებები და ელექტრონის სინათლეს ათ შაურათ აძლევდა თურმე სოფლელებს. ამ სოფელში ერთ კაცს ვერ ნახავთ, რომ მაზე რაიმე ძვირს ლაპარაკობდეს. პირიქით, მის სოფლიდან გაშორებას ყველა სიმწუხარით აღნიშნავს: „კ. ამირეჯიბი ჩვენი გამანათლებელი და ხელმძღვანელი მამაო“ ამბობენ...

როგორც გამოირკვა საზოგადოებაში იარაღიანი სალდათები არიან დაახლოებით 1000 კაცამდე უმთავრესათ ოსები. როგორც კომისარი გადმოგვცემს, ოსები ავლევის საზოგადოებისა შეერთებიან ჯავის რაიონს, რომელიც ეხლა გამოცხადებიათ რაიონათ და ოსები ამბობენ: „თუ ჩვენი ხელმძღვანელები გვეყოლებიან, ჩვენც წამოვალთ ომშიო“. ჩვენ გვთხოვეს ორი—სამი დღით იმ საზოგადოებაში დარჩენა, მაგრამ რადგანაც 26 მაისს ხცისის საზოგადოებაში კრება გვქონდა დანიშნული, ამიტომ ვეღარ დავრჩით. ამ კრებამ თავისი მხრით აუცილებელ საჭიროთ სცნო თავდაცვა და როგორც სხვა სოფლებში, ისე აქაც არჩეულ იქნა კომისია, რომელიც სინამდვილეთ აქცევს კრების დადგენილებას, მთავრობისა ფრონტიდან ჯარისკაცების მოწოდების დაუყოვნებლივ მიწვევის შესახებ.

25 მაისს ისევ გამოვიარეთ წეღვერში, სადაც მეორე რიგისთვის კრება იყო 50 კაცი, რომელმაც ერთხმად მიიღო თავდაცვის აუცილებლობა და შეგვპირდა გამოვალთო, მაგრამ სიმართლე მოგახსენოთ ასეთი სოფელი, როგორც წეღვერია, არა მგონია მთელ ქართლში იყოს. შეგვპირდება ერთს და აკეთებს მეორეს და მეც ვფიქრობ, მით უმეტეს რაკი ხელმძღვანელებიც არა ყავთ ხეირიანი მათი დაპირება სიტყვებით დარჩება, თუ სხვა ზომები არ იქნა მიღებული.

ი. ყაჭიეშვილი.

ქართული კლუბი

კვირას, 16 ივნისს გაიმართება გ. ქუჩიშვილის

დილა

1) ივ. გომართელი—ლექცია.
2) გ. ქუჩიშვილი—ახალი პოემა.
3) ვ. რუხაძე, გ. შინატეხელი და ვ. საათაშვილი.

დეკლამაცია

ნ. გოციროძე, გ. იორდანიშვილი და რ. ჯიბღლია—სცენები. ილ. ქურსული—სკრიპკა, ქმანი კავსაძენი—სიმღერები, ი. სადირაშვილი—თარი.

დასაწყისი დილის 12 საათზე.

ბილეთები იყიდება კასაში. გამგე ვ. საათაშვილი

იყიდება

მოკლე ფიცრები ყუთისათვის

იკითხეთ „ერთობის“ რედაქციაში.

ექიმი ქალი რ. ბ. შიშლო-საბაშვილისა

მედიცინის დოქტორი ჟენევის უნივერსიტეტისა და ედინბურგის მედიკურ-ქირურგიულ კოლლეჯისა. იღებს ყოველდღე შინაგან, ქალურ და ვენერიულ ავადმყოფთ და იძლევა ხაზებით დარიგებებს. სიფილისის წამლობა ახალი მეთოდებით. დილის 10—12 ს. და საღამოს 5—7 საათამდე. ელისაბედის ქუჩა, სახლი № 62. ტელ. № 9—26.

ექიმი ი. გ. ქონიევი.

იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფთ საღამოს 5—7 საათამდე. ვერა, ვარლისენის ქ. № 3.

ექიმი ვ. კანდიაშვილი.

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ-დღეს 5—7 საათამდე. მისამართი: პეტროგრადის ქუჩა № 4. კუთხე მიხეილოვის პროსპექტის—კიროჩნი ქუჩის მახლობლათ. ტელეფონი 8—48. გლეხის სამკურნალოში იღებს ყოველ-დღეს 12—2 საათამდე.

ექიმი გ. დოსაიძე

პარიზის და ბერლინის უნივერსიტეტის ყოფილი დიდი ხნის ასისტენტი იღებს თვალის-ტკივილებით ავადმყოფებს დილის 9—12 ნახ. საათამდე, საღ. 4—7 საათამდე. მიხეილის პროსპექტი 76 (ხაიკინის კბილის საექიმო). ტელეფონი 7—38.

ექიმი ნ. ა. ფოფხაძე

მიიღებს შინაგან სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ საღამოს 5—7 საათამდე. გრიბოედოვის ქუჩა № 8. მოხასელიძის ბინა.

ექიმი უკლადეევი

შინაგან და საბავშვო სნეულებიან [illegible] იღებს ყოველ დღე დილ. 10—1[illegible] და საღ. 5—6 საათამდე. მისამარ[თი]: მთავრის ქუჩა № 67 (კიროჩნი ქუჩ[illegible]

ექიმი ა. დ. ციციშვილი

შინაგან და ბავშვთა სნეულებანი. [illegible] ფებს იღებს ყოველ-დღე დილით 8—[illegible] მდე, საღ. 5—7 ს. ჩერქეზოვის ქ. №[illegible]

ექიმი ნ. დ. ტურიაშვილი

მედიცინის დოქტორი მიუნხენის უ[ნივერსი]ტეტის შინაგან საბავშვო, საზე[illegible] ლოსნო სნეულებით ავადმყოფთ ი[ღებს ყოველ] დღე შუადღის 12—2 და საღამოს 4—[illegible] უფასოთ იღებს ყოველ-დღე დილ. 9—1[illegible] მისამართი: ნიკოლოზის ქუჩა, № 7, სიმ[illegible] აფთიაქის გვერდით.

ექიმი ლ. ი. ცაგარელი.

იღებს ავადმყოფებს შინაგან და ბავშვ[თა სნე]ულებიანს, ყოველ დღე დილის 8 ნახ.—1[illegible] საღამოს 5—7 საათ. სერგიევის ქუჩა 14, ბ[illegible] ტელეფონი 10—82.

სამკურნალო კაბინეთი

ექიმი ალექსანდრე დავ. კეკელიძისა

მიიღება კანისა, ვენერიულისა და სი[ფილისი]ანი ავადმყოფები. (914-ს და 606-ს შეშხ[ა]ფება). ავადმყოფთა მიღება 5—8 საათამდე[illegible] დამოთი. მიხეილის პროსპექტი № 118, სახ[illegible] რო „ნოე“-ს პირდაპირ. ტელეფონი 14—[illegible]

ექიმი დ. ი. ჯაფარიძე

წიიღებს შინაგანის, ყურის, ყელის და ცხვ[ირის] სნეულებით ავადმყოფებს დილის 11—1[illegible] საათამდე, საღამოს 5—7 ს. მადათოვის ქუჩ[ა] 7. ალექსანდრის ბაღის პირდაპირ. ტელე[ფო]ნი 17—49.

ექიმი ნ. ი. მახვილაძე

იღებს სპეციალურად—მალარიით (ციებ[ით]), მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სის[ხლის] ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, ქარ[illegible] და სხვა შინაგან სნეულებით ავადმყოფ[თ ყო]ველ დღე საღამოთი 4—6 საათამდე. [illegible] ტრიზაცია და მას საჟი. მისამართი: მი[illegible] ქუჩა № 11.

ექიმი ბ. ბ. ჩუხაძე

[illegible] სტომატოლოგიური ავადმყოფთ საღამო[illegible] საათამდე კვირა დღის გარდა, მისამარ[თი]: [illegible] ქუჩა № 57; [illegible] მიურ. სახ. [illegible] ტელეფ. № 5—77

სახელმწიფო თეატრი

კვირას 16 ივნისს, ქართველ მსახიობთა კავშირი დამსახურებულ მსახიობ[ის]

ვიქტორ გამყრელიძის 30 წლის

სასცენო მოღვაწეობის აღსანიშნავათ გამართავს

სადღესასწაულო წარმოდგენა[ს]

წარმოდგენილი იქნება:

1 **პატარა კახი** — მეხუთე მოქმედება. აკაკისა.

2 **რაც გინახავს, ვეღარ ნა[ხავ]** — მეორე მოქ. ა. ცაგარლისა.

3. **არივ-დარია** — ვოდევილი 1 მოქ. გუნიასი.

დასაწყისი საღამოს 9 საათ[ზე]

ბილეთები იყიდება „[illegible]“ და სახელმწიფო თეატრის კასაში.

სახალხო სახლის დარბაზში

რესტორნების, კლუბების, სასტუმრო-სასადილოების და სხვ. დაწესებულებათა სისამ[სახურეთა] პროფ. კავშირის გამგეობა ამ თ აუწყებს თავის წევრთ, რომ ორშაბათს 17 ივნის[ს] 8 ნახ. საათზე შესდგება

საზოგადო კრება.

დღის წესრიგი: უმუშევართა საკითხი.

ვინაიდან ეს საკითხი მეტად სერიოზული და რთულია, გამგეობა წინადადებას [აძლევს] წევრთ აუცილებლათ დაესწრონ კრებას. უკიდურეს შემთხვევაში, სასტიკი ზომები [იქნება] მიღებული.

გამგეობ[ა]

ქ. თფილისის სავაჭრო-სამრეწველო მოსამსახურეთა მომხმარებელი საზოგადოების [კო]ოპერატივის) გამგეობა აცხადებს წევრთა საყურადღებოთ, რომ კვირას, 16 ივნისს დილ[ის] საათზე მუშათა კლუბის სადგომში (ყოფილი ადელხანის საზაფხულო კლუბი, მიხეილის პრ[ოსპ.] № 65) შესდგება საზოგადოების წევრთა

საერთო კრება

დღის წესრიგი: 1) გამგეობის მოხსენება 1917 წლ. მოქმედების შესახებ. 2) სარევიზიო [კო]მისიის მოხსენება. 3) 1918 წლის ხარჯთ აღრიცხვის დამტკიცება. 4) გამგეობის, სარევ[იზიო] კომისიის და მათი კანდიდატების დამატებითი არჩევა. 5) მიმდინარე კითხვები.

შენიშვნა: საზოგადოების წესდების თანახმად საერთო კრება ჩაითვლება კანონი[ერად] თუ კრებაზე გამოცხადდა წევრთა ერთი მესამედი. თუ რომ წევრთა საკმაო რიცხვის [არ] ყოფნის გამო კრება არ შესდგა, კრება მეორედ დაინიშნება შემდეგ კვირისათვის [illegible] ივნისს) და კანონიერად ჩაითვლება რამდენი წევრიც არ უნდა დაესწროს.

გამგეო[ბა]

მომხმარებელთა საზოგადოება „ალიძინება“

ამით აცხადებს, რომ მიმდინარე წლის 1 აპრილის საზოგადო კრების დადგენილების [თან]ხმად საზოგადოების წევრებს 1917 წლის მოგებიდან პაიზე მიემატებათ 6% და ნავაჭრზ[ე] წევრებზე მირიცხული თანხა დაემატება მათვე პაის. საზოგადოების წევრს, რომელსაც [და]ცული აქვს 1917 წლის ნავაჭრზე „ჩეკები“ მიიღოს (თითოეულ ნავაჭრ მანეთზე 3 კაპ.) წარმოადგინოს საანგარიშო წიგნაკი და 1917 წლის ნავაჭრის ჩეკები იმ მაღაზიის კასაში [სა]დაც ის მუდმივათ ღებულობდა ყოველგვარ საქონელს.

ჩეკები ჩაწყობილი უნდა იყოს პაკეტში, ხოლო პაკეტზე უნდა დააწერონ სავაჭრო წიგნაკის ნომერი. ჩეკები, რომლებიც თავის დროზე არ იქნება წარდგენილი დაკარგ[ავენ] მნიშვნელობას.

დირექცი[ა]